

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 12/1245 din 04.03 2022

Domnului Igor GROSU
Președinte al Parlamentului
Republicii Moldova

Stimate domnule Grosu,

Prin prezenta, în conformitate cu prevederile art. 44¹, alin. (2) al Legii nr. 1104-XV din 06.06.2002 *cu privire la Centrul Național Anticorupție*, vă informăm că Raportul de activitate al Centrului pentru anul 2021 a fost plasat pe site-ul instituției www.cna.md și poate fi accesat la compartimentul: Studii și analize / Rapoarte de activitate.

Cu respect,
director

Iulian RUSU

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr. <u>544</u>		
" <u>04</u> "	<u>03</u>	20 <u>22</u>
Ora _____		

**CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA**

**НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 12/1921 din 31.03 2022

**Domnului Igor GROSU,
Președinte al Parlamentului
Republicii Moldova**

Stimate domnule Grosu,

Prin prezenta, suplimentar la nr. 17/1275 din 04.03.2021, vă informăm că, urmare a percepției eronate de către utilizatori a informației, precum și survenirii unor circumstanțe care au dus la revizuirea datelor reflectate în Raportul de activitate al Centrului pentru anul 2021, la Capitolul 4. "Recuperarea bunurilor infracționale", au fost efectuate unele rectificări, și anume:

1. La pag. 12:

- alin. 4 se substituie în următoarea redacție: "Ca rezultat al efectuării investigațiilor financiare paralele, în perioada de raport, ofițerii de urmărire penală din cadrul ARBI, au dispus măsuri asiguratorii asupra a 865 de bunuri ale bănușilor și învinuiților, în valoare totală de 736 198 779,70 lei";
- se elimină alin. 5;
- după alin. 4, se adaugă textul: "Totodată, Agenția, în anul 2021, a introdus suplimentar în sistemul informațional de evidență a bunurilor infracționale sechestrate 110 bunuri în valoare totală de 848 964 377,4 lei, care au fost autorizate la finele anului 2020";

2. La pag. 13:

- la compartimentul "Sechestre aplicate de ARBI pe parcursul anului 2021", alin. 1 se substituie în următoarea redacție: "Pe parcursul perioadei de raport, sechestrul a fost aplicat pe 865 de bunuri în valoare de 736.198.779,70 lei, dintre care 68,59 % le revine bunurilor identificate în calitate de beneficiar efectiv. Suma sechestrată pe cauza penală cu denumirea generică "frauda bancară" constituie 35,48 %";
- se substituie primul tabel, cu tabelul de mai jos:

Tip de proprietate	2020			2021		
	cantitatea	suma	%	cantitatea	suma	%
beneficiar efectiv	1073	1.594.364.566,10	82,93	379	504.941.546,06	68,59
proprietar	900	328.092.505,67	17,07	486	231.257.233,64	31,41
Total	1973	1.922.457.071,77	100	865	736.198.779,70	100

**Cu respect,
director**

ex: E. Șuncarșciuc
tel: 022-257-374

Iulian RUSU

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI
REPUBLICII MOLDOVA

D.D.P. Nr.

01 04 754 2022
Ora

RAPORT DE ACTIVITATE 2021

www.cna.md

CUPRINS

1. Prefață.....	2
2. Resursele umane.....	4
3. Combaterea corupției.....	5
Procese penale examinate.....	9
Asigurarea și respectarea drepturilor omului în cadrul aplicării măsurilor procesuale de constrângere.....	9
4. Recuperarea bunurilor infracționale.....	10
Sechestre aplicate de ARBI pe parcursul anului 2021.....	13
5. Pedepsele aplicate de către instanțele de judecată.....	16
Aplicarea sancțiunii pecuniare (amenda).....	16
Aplicarea pedepsei cu închisoarea.....	16
Aplicarea pedepsei cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate.....	17
Examinarea cauzelor în procedură simplificată.....	17
6. Prevenirea corupției.....	18
Măsuri de sensibilizare și educație anticorupție.....	18
Expertiza anticorupție a actelor normative.....	19
Evaluarea integrității instituționale.....	20
7. Analiza strategică și operațională a corupției.....	22
8. Monitorizarea și evaluarea politicilor anticorupție.....	24
9. Cooperarea internațională.....	27
10. Interacțiunea cu societatea civilă.....	34
11. Obiective și priorități pentru anul 2022.....	35
12. Anexe:	
Anexa 1. Exemple de scheme de corupție investigate.....	37
Anexa 2. Indici statistici privind activitatea de depistare a infracțiunilor.....	39
Anexa 3. Campanii de sensibilizare anticorupție realizate de CNA.....	40
Anexa 4. Produse analitice relevante.....	43

1. PREFAȚĂ

În anul 2021, Centrul Național Anticorupție, în calitatea sa de organ specializat în prevenirea și combaterea actelor de corupție, celor conexe corupției și faptelor coruptibile, și-a desfășurat activitatea în conformitate cu Programul de Dezvoltare Strategică pentru anii 2020-2023, aprobat prin Hotărârea Colegiului Centrului nr. 1 din 31.01.2020, precum și Planul de acțiuni pentru anul 2021, aprobat prin Hotărârea Colegiului Centrului nr. 1 din 29.01.2021, precum și prioritățile stabilite.

Activitatea Centrului a fost axată pe realizarea eficientă a atribuțiilor instituționale prevăzute în art. 4 din Legea nr. 1104-XV din 06.06.2002 *cu privire la Centrul Național Anticorupție*:

- prevenirea, depistarea, cercetarea și curmarea contravențiilor și infracțiunilor de corupție și a celor conexe corupției, precum și a faptelor de comportament corupțional;
- efectuarea expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și a proiectelor de acte normative ale Guvernului, precum și a altor inițiative legislative prezentate în Parlament, în vederea corespunderii lor cu politica statului de prevenire și combatere a corupției;
- efectuarea evaluării integrității instituționale în condițiile Legii nr. 325 din 23.12.2013 *privind evaluarea integrității instituționale*, monitorizarea implementării planurilor de integritate și aprecierea progreselor realizate;
- efectuarea analizei operaționale și strategice a actelor de corupție, a actelor conexe corupției și a faptelor coruptibile, a informației privind studiile analitice ale fenomenului corupției;
- recuperarea bunurilor infracționale.

În calitatea sa de Secretariat al grupurilor de monitorizare, Centrul a prezentat Raportul de monitorizare și evaluare a implementării Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție pentru anii 2017-2020, care cuprinde o analiză cantitativă și calitativă a progresului realizării acțiunilor scadente și a celor permanente pentru implementare, precum și identifică progresele și provocările întâmpinate de către entitățile implementatoare. Subsecvent, întru asigurarea continuității implementării documentului de politici – termenul de implementare al Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție, în conformitate cu Decizia Comisiei parlamentare securitate națională, apărare și ordine publică nr. 275 din 25.11.2020, urmează a fi extins cu 2 ani, conform prevederilor Cap. V „Procedurile de raportare și monitorizare” al Strategiei.

În scopul realizării priorităților stabilite, instituția a continuat implementarea Programului de Dezvoltare Strategică a Centrului Național Anticorupție pentru anii 2020-2023, aprobat prin Hotărârea Colegiului Centrului nr. 1 din 31.01.2020. Acesta a fost elaborat în vederea realizării priorităților Pilonului III al SNIA și contribuie la eficientizarea activității instituției. Pe parcursul anului 2021, a fost monitorizată realizarea Planului de implementare a Programului de Dezvoltare Strategică, în special a obiectivelor propuse, în contextul acțiunilor planificate și a avut drept scop, stabilirea gradului de realizare și de conformitate al

acțiunilor întreprinse cu cele planificate, întru realizarea indicatorilor stabiliți. Astfel, gradul de implementare al acțiunilor din Planul de acțiuni este de circa 88 %.

În premieră, instituția a obținut certificatele ISO 27001 și ISO 37001 cu suportul Proiectului „Lupta cu corupția prin consolidarea integrității durabile în Republica Moldova” implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) Moldova, cu susținerea financiară a Ministerului Afacerilor Externe al Norvegiei. Standardul ISO 37001 reflectă cele mai bune practici anticorupție la nivel global și va permite instituției să implementeze un sistem de management anti-mită eficient, sporind măsurile de siguranță pe care deja le are. Acest sistem încurajează și promovează o cultură instituțională solidă și instituie un set de reguli și criterii anticorupție clare, care să fie respectate în toate activitățile desfășurate de Centrul Național Anticorupție. Standardul ISO 27001 vine să îmbunătățească securitatea informațiilor, pentru a nu exista loc de încălcări sau un alt tip de incidente cu riscuri de securitate informațională. Obținerea certificării demonstrează angajamentul Centrului de a păstra informația de care dispune în siguranță.

Totodată, în scopul realizării eficiente a misiunii și obligațiunilor ce îi revin, conform competenței, Centrul pune accentul pe colaborarea cu alte instituții publice naționale, organizații și autorități similare din alte țări, încheind în acest scop acorduri bilaterale, promovând schimbul de informații, bune practici și experiență în domeniul prevenirii, combaterii corupției și recuperării bunurilor infracționale, accesul la bazele de date pentru efectuarea analizelor strategice și operaționale, financiare, patrimoniale, care influențează benefic activitatea instituției.

Astfel, pe plan intern menționăm inițiativa mai multor instituții de stat de a încheia acorduri de colaborare, pe parcursul anului 2021, în scopul obținerii suportului Centrului în prevenirea, combaterea corupției, dar și oferirea din partea acestora a posibilității de acces la informațiile deținute, în scopul exercitării calitative a atribuțiilor funcționale. În acest sens, de către Centrul Național Anticorupție au fost încheiate acorduri / protocoale adiționale cu: Instituția Publică ”Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică”, Serviciul Fiscal de Stat, Instituția Publică ”Agenția de Guvernare Electronică”, Instituția Publică ”Serviciul Național de Management al Frecvențelor Radio”, Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești, A. O. Toastmasters, A. O. Institutul MEET și Î. M. ”Orange Moldova” S. A.

În cadrul activităților desfășurate de autoritățile internaționale anticorupție, Centrul a reușit să se impună prin activitatea sa de monitorizare, analiză și evaluare a obiectivelor trasate, a integrității instituționale și profesionale, clasându-se printre primele autorități din Republica Moldova, care promovează constant aceste priorități și cooperează eficient cu organizațiile internaționale, inclusiv prin informarea sistematică a acestora cu privire la acțiunile de prevenire, combatere a corupției și recuperarea bunurilor infracționale.

O dinamică pozitivă este reflectată și în Indexul Integrității Publice, care evaluează capacitatea societății de a controla corupția și de a se asigura că resursele publice sunt cheltuite fără practici corupte. IPI este un indice complex, incluzând șase componente: independența judiciară, povara administrativă, deschiderea comerțului, transparența bugetului, e-cetățenia și libertatea presei. În anul 2021, Republica Moldova a depășit 10 țări în clasament, înregistrând un scor de 36 de puncte, fiind pe locul 115 din 180 de țări.

Pe segmentul de promovare a imaginii Centrului Național Anticorupție, acțiunile instituției s-au axat, în mare parte, pe implementarea Strategiei de comunicare pentru anii 2021-2023, care a fost aprobată în scopul creșterii nivelului de încredere a societății față de instituție prin informarea corectă și imparțială a opiniei publice și mass media despre activitatea sa, pentru asigurarea consolidării climatului de integritate la nivel național.

Astfel, pentru a oferi cetățenilor informația despre activitatea și performanțele instituției într-o formă mai accesibilă, a fost diversificat conținutul plasat pe pagina web a CNA.

Social media a fost utilizată pe larg în diseminarea mesajelor campaniilor anticorupție, promovarea Liniei Naționale Anticorupție – 0 800 55555, dar și ca instrument de interacțiune cu publicul. Astfel, pe pagina web a Centrului Național Anticorupție au fost plasate 217 comunicate de presă, care au adunat 140 000 de vizualizări, generând 6.597 de știri și 2.513.400 de vizualizări pe rețelele de socializare.

O altă etapă importantă pentru instituție a fost supunerea controlului parlamentar pentru perioada ianuarie 2016 – septembrie 2021. Drept urmare, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică a elaborat un Raport de evaluare a activității Centrului Național Anticorupție pentru perioada menționată, unde au fost reflectate carențele în activitate, care au fost identificate. Centrul a argumentat dezacordul cu unele din concluziile enunțate în rezultatul controlului și a informat autorii despre acest fapt. În scopul înlăturării circumstanțelor care au favorizat apariția concluziilor nefavorabile despre activitatea instituției, subdiviziunile vizate au planificat, pentru anul 2022, întreprinderea mai multor acțiuni ce ar remedia situația, în limitele competențelor legale.

2. RESURSELE UMANE

Resursele umane reprezintă una din cele mai valoroase și strategice investiții ale unei instituții, prin intermediul cărora continuă a fi realizate obiectivele și sarcinile de bază ale acesteia. Promovarea și implementarea unui management eficient al resurselor umane în cadrul Centrului, asigură realizarea obiectivelor strategice.

Potrivit Statului de personal și Schemei de încadrare, în cadrul Centrului sunt incluse următoarele categorii de funcții: funcții de demnitate publică - 3, funcții publice cu statut special - 342, funcții publice - 5, posturi de deservire tehnică – 5, posturi auxiliare - 4.

Instituția dispune în total de 359 de funcții, dintre care: 232 – sunt ocupate de bărbați, 85 – de femei, iar 42 – sunt vacante.

Din totalul funcțiilor, 300 de unități revin Aparatului Central, 28 de unități revin Direcției generale teritoriale “Nord”, 20 unități – Direcției generale teritoriale “Sud” și 11 unități – Direcției teritoriale “Centru”.

În cadrul Centrului se aplică o politică de egalitate de șanse în procesul de recrutare și gestionare a resurselor umane, cu toate acestea raporturile de gen reprezentându-se, după cum urmează: 24% (75) – femei, 76% (206) – bărbați.

Angajarea tinerilor specialiști în cadrul Centrului, fenomen dezvoltat continuu în ultimii ani, influențează pozitiv structura profilului de vârstă a personalului. Astfel, pe parcursul anului 2021, vârsta medie a angajaților constituie 38 de ani.

În aceeași perioadă, în cadrul Centrului au fost angajate 9 persoane (funcționari publici cu statut special), eliberate - 31 de persoane, din acestea: din motiv de pensionare – 9 persoane, transfer la alte autorități – 5 persoane, alte motive – 17 persoane.

În anul 2021, din numărul total de angajați: 299 sunt absolvenți ai instituțiilor de învățământ superior, iar 125 - dețin studii postuniversitare (6 - doctoranzi).

La capitolul „pregătirea generală”, angajații Centrului au avut posibilitatea să-și perfecționeze măiestria profesională participând în cadrul a 14 activități de instruire, unde au fost antrenați, în calitate de formatori, colaboratori ai Centrului cu experiență profesională în domeniu, precum și specialiști din alte instituții.

Totodată, la capitolul „Pregătire specială”, angajații Centrului au beneficiat de 40 de activități de instruire, conform planurilor de pregătire profesională a subdiviziunilor.

În conformitate cu Comanda de stat pentru anul 2021 privind perfecționarea profesională a personalului din administrația publică, 44 de angajați au fost delegați la cursuri în cadrul Academiei de Administrare Publică, beneficiind de instruirii în management și elaborarea programelor / proiectelor, prestarea serviciilor publice, integritatea funcționarilor publici, integrarea în funcția publică etc.

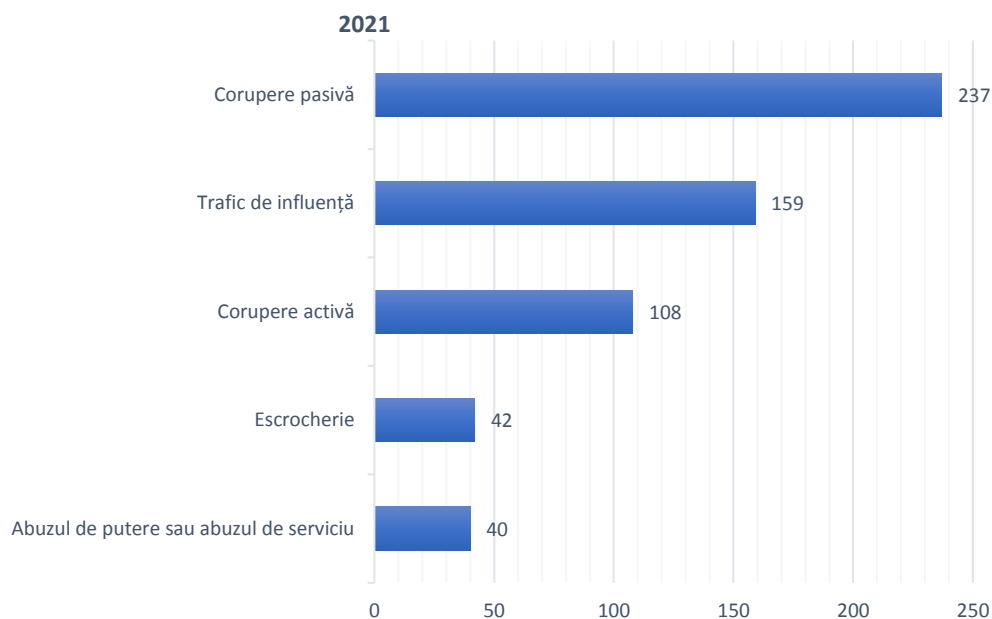
Pe parcursul perioadei de raport, angajații Centrului au asigurat participarea la 12 evenimente internaționale (reuniuni, seminare, instruirii, vizite de lucru), cu diseminarea experiențelor avansate în domeniul prevenirii, combaterii corupției și recuperării bunurilor infracționale.

3. COMBATEREA CORUPȚIEI

În perioada de bilanț, rezultatele obținute de către ofițerii de investigații ai Centrului sunt următoarele: 743 de infracțiuni depistate (Direcția generală combaterea corupției – 397, DT ”Centru” - 135, DGT ”Nord” - 142, DGT ”Sud” - 69), din ele: infracțiuni de corupție și conexe corupției – 602 și alte categorii – 141. Luând în considerare faptul că la baza activității speciale de investigație stă un set complex de măsuri de descoperire și curmare a infracțiunilor și a persoanelor care le comit, menționăm că din totalul de infracțiuni descoperite, 420 constituie rezultatul prelucrării informațiilor operative, recepționate de ofițerii de investigație.

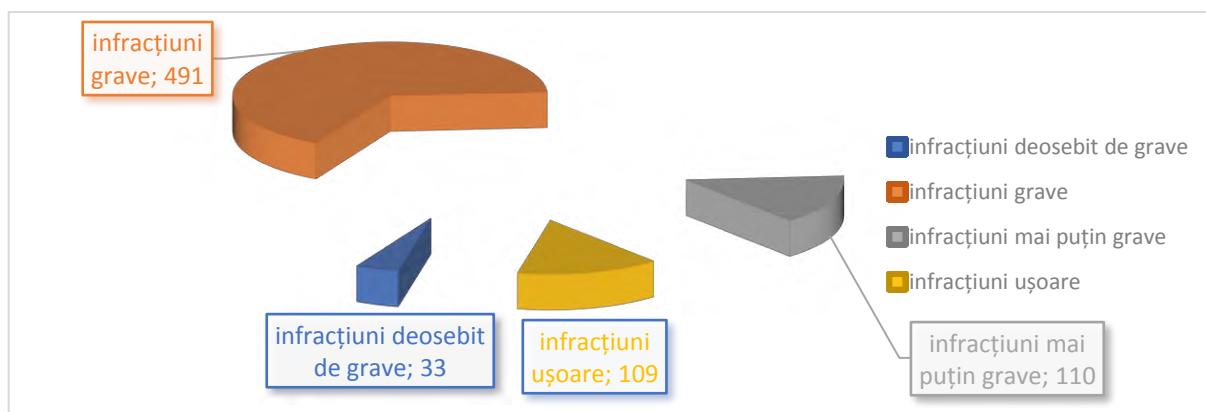
Drept urmare a efectuării unei analize a infracțiunilor depistate, se constată cele mai frecvente acte de corupție și conexe corupției, după cum urmează:

- corupere pasivă – 237 de infracțiuni;
- trafic de influență – 159 de infracțiuni;
- corupere activă – 108 infracțiuni;
- escrocherie – 42 de infracțiuni;
- abuz de putere sau abuz de serviciu – 40.

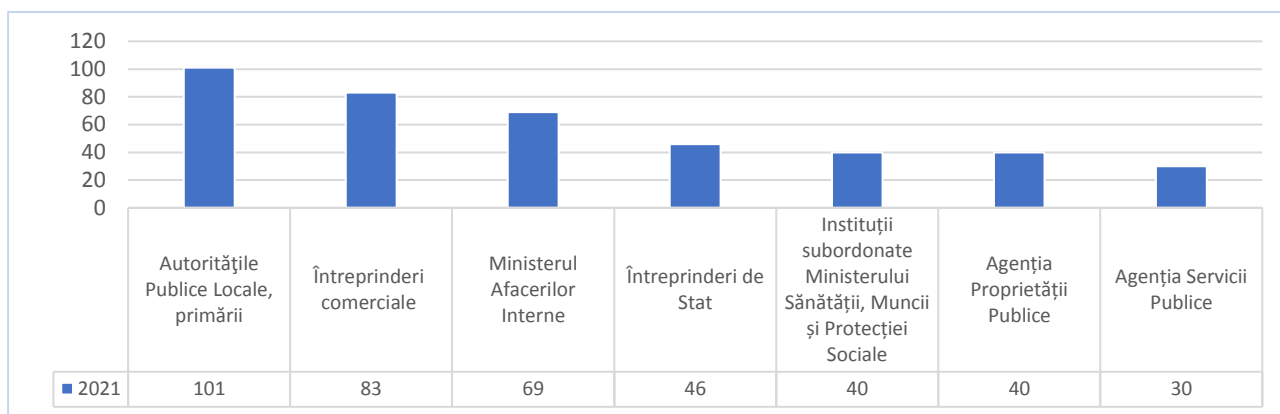
De asemenea, în perioada de raport, urmare a măsurilor speciale de investigații și de urmărire penală au fost realizate 59 de rețineri în flagrant delict.

În funcție de caracterul și gradul prejudiciabil, infracțiunile depistate se divizează în felul următor: 33 – deosebit de grave, 491 – grave, 110 – mai puțin grave și 109 – ușoare.

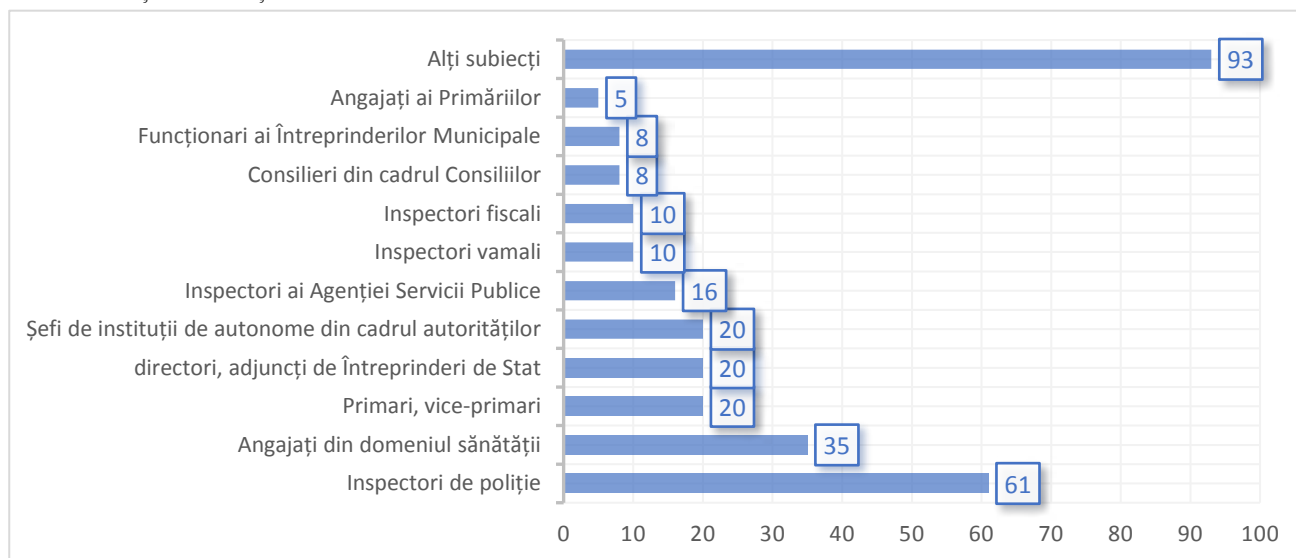
Cele mai frecvente cazuri de corupție au fost constatate în instituții și organizații după cum urmează:

- Autorități publice locale, primării – 101;
- Întreprinderi comerciale – 83;
- Ministerul Afacerilor Interne – 69;
- Întreprinderi de Stat – 46;
- Instituții subordonate Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale - 40;
- Agenția Proprietății Publice – 40;
- Agenția Servicii Publice – 30.

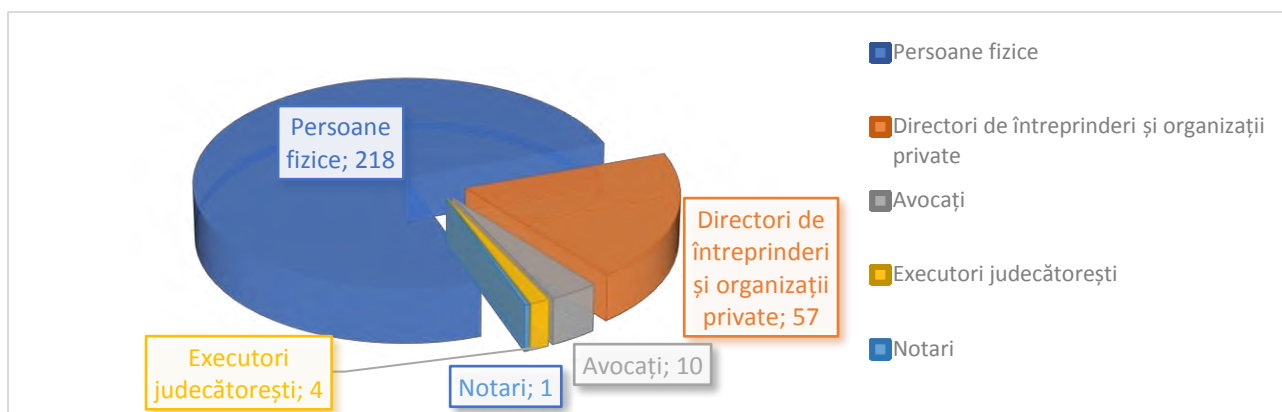
Pentru săvârșirea infracțiunilor de corupție și conexe corupției, Centrul a identificat și cercetat penal funcționari, după cum urmează:

- inspectori de poliție – 61;
- în domeniul sănătății – 35;
- primari, vice-primari – 20;
- directori, adjuncți de întreprinderi de stat – 20;
- șefi de instituții autonome din cadrul autorităților – 20;
- inspectori ai Agenției Servicii Publice – 16;
- inspectori vamali – 10;
- inspectori fiscali – 10;
- consilieri din cadrul Consiliilor – 8;
- funcționari ai întreprinderilor municipale – 8;
- angajați ai primăriilor – 5;
- inspectori ai Agenției pentru Protecția Consumatorului și Supravegherea Pieței – 4;
- funcționari ai Consiliilor raionale – 3;
- persoane din domeniul educației – 3;
- directori, adjuncți de agenții naționale – 1;
- judecători – 1;
- ex-ministru – 1;
- alți subiecți – 80.

În sectorul privat și liber profesionist au fost vizate 290 de persoane, inclusiv:

- persoane fizice – 218;
- directori de întreprinderi și organizații private – 57;
- avocați – 10;
- executori judecătorești – 4;
- notari – 1.

Organul de urmărire penală, în perioada vizată, a avut în gestiune 1321 de cauze penale (Direcția generală urmărire penală – 898, DGT ”Nord” – 232, DGT ”Sud” – 191), dintre care:

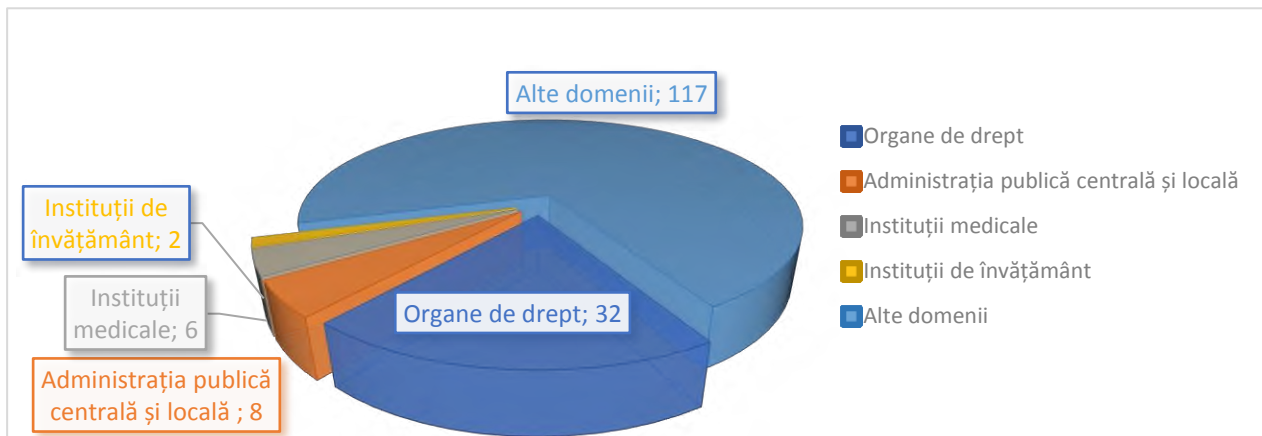
- 928 – reținute spre cercetare;
- 631 – pornite de către ofițerii de urmărire penală ai Centrului (Direcția generală urmărire penală – 610, DGT ”Nord” – 171, DGT ”Sud” – 147);
- 239 – parvenite conform competenței, de la alte organe de urmărire penală;
- 426 – finisate;
- 203 – deferite justiției.

Din numărul de 631 de cauze penale pornite de către ofițerii de urmărire penală, 418 – au constituit infracțiuni de corupție (193 - corupere pasivă, 103 - corupere activă, 118 – trafic de influență, 3 – luare de mită, 1 – pariurile aranjate), 89 - infracțiuni conexe celor de corupție (3– exercitarea atribuțiilor de serviciu în conflict de interese, abuz de putere – 29, 8 – exces de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu, 7 – neglijență în serviciu, 1 - îmbogățire ilicită, 36 – falsul în actele publice, 5 – abuzul de serviciu privat) și 124 din alte categorii de infracțiuni (1 – șantaj, 25 – escrocherie, 17 – delapidarea averii străine, 2 – circulația ilegală a substanțelor narcotice, 14 – spălare de bani, 2- contrabanda, 1 – purtarea, păstrarea ilegală a armelor de foc, 1 – declarații minciunoase, 12 – falsul în declarații, 39 – confecționarea documentelor false, 10 – alte infracțiuni).

După gravitatea de comitere a infracțiunilor, cauzele penale se divizează, după cum urmează:

- de corupție - 418: 41 – ușoare, 0 – mai puțin grave, 351 – grave, 26 – deosebit de grave;
- conexe corupției - 89: 53 – ușoare, 1 – mai puțin grave, 33 – grave, 2 – deosebit de grave;

- alte categorii - 124: 50 – ușoare, 19 – mai puțin grave, 45 – grave, 10 – deosebit de grave.

În 223 de cauze penale, urmărirea penală a fost încetată din diferite motive, inclusiv în 18 cauze penale, pe motive de nereabilitare (în temeiul art. 275, pct. 4), 5) și 9) Cod de procedură penală, în legătură cu expirarea termenului de prescripție, decesul făptuitorului și când există alte circumstanțe prevăzute de lege, care exclud urmărirea penală).

În alte 34 de cauze penale, urmărirea penală a fost suspendată din diferite motive, inclusiv 23 – în legătură cu eschivarea învinuitului de la urmărire penală, 10 – în legătură cu neidentificarea persoanei care a comis infracțiunea, 1 – în legătură cu refuzul în extrădare și 1 – când învinuitul s-a îmbolnăvit de o boală gravă.

Procese penale examinate

Suplimentar la cauzele penale, în procedura organului de urmărire penală, spre examinare, în conformitate cu prevederile art. 274 Cod de procedură penală, s-au înregistrat 1025 de procese penale, dintre care, în perioada de referință, au fost soluționate – 1020, inclusiv pe 622 – au fost pornite cauze penale, 352 – au fost înaintate procurorului cu propunere de neîncepere a urmăririi penale, 42 – anexate la alte procese și cauze penale, iar 4 – au fost expediate, conform competenței, altor organe de urmărire penală.

Asigurarea și respectarea drepturilor omului în cadrul aplicării măsurilor procesuale de constrângere

În anul 2021, ofițerii de urmărire penală au reținut 148 de persoane. În privința a 31 – instanțele judiciare au dispus aplicarea măsurii preventive sub formă de arest. Din totalul numărului de persoane reținute, 68 au fost eliberate de procurori, 37 persoane arestate la domiciliu, 5 persoane au fost eliberate provizoriu sub control judiciar, față de 33 de persoane a fost aplicată obligarea de a nu părăsi țara și 2 persoane eliberate în legătură cu expirarea termenului de reținere și 1 de a nu părăsi localitatea.

4. RECUPERAREA BUNURILOR INFRAȚIONALE

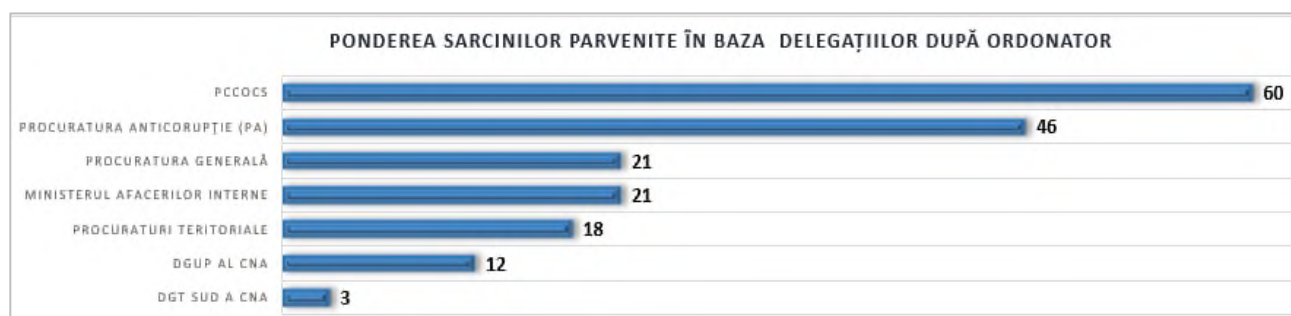
În perioada de raport, sarcinile Agenției de Recuperare a Bunurilor Infraționale (în continuare ARBI) pentru efectuarea investigațiilor financiare paralele, în privința subiecților cu statut procesual de bănuț și învinuit, au fost dispuse de către organele de urmărire penală și Procuratură, conform procedurii stabilite, prin remiterea spre executare a delegațiilor, preponderent pe cauze penale vizând infracțiunile de corupție și conexe, spălarea banilor, evaziune fiscală, contrabanda, delapidarea averii străine în proporții deosebit de mari, cauzarea de daune materiale prin înșelăciune sau abuz de încredere, escrocherie cu folosirea situației de serviciu, trafic de ființe umane și circulația ilegală a drogurilor.

În anul 2021, Agenția și-a început activitatea cu 70 de delegații din perioada precedentă, în privința a 197 de subiecți, pe 55 de cauze penale. Spre executare, pe parcursul perioadei de raport, au mai parvenit 226 de delegații, în privința a 365 de subiecți, pe 164 de cauze penale. Din totalul respectiv au fost executate 208 delegații, în privința a 375 de subiecți, pe 157 de cauze.

În perioada de raport, ARBI a desfășurat activitate specială de investigații, în scopul identificării bunurilor infraționale și stabilirii beneficiarilor efectivi în cadrul investigațiilor financiare paralele, în temeiul a 181 de solicitări, parvenite în privința a 238 de subiecți, în cadrul a 103 cauze penale.

Astfel, din numărul total de 229 de delegații, parvenite în anul 2021 în cadrul ARBI, în privința a 379 de subiecți, pe 144 de cauze penale, ofițerii de investigații ai Agenției au efectuat măsuri speciale de investigații, în cadrul a 103 cauze penale, adică 71,5% din numărul total de cauze penale și 63% din numărul total de subiecți ai investigațiilor financiare paralele.

Solicitățile primite pentru executare, în perioada de raport, au fost întocmite în temeiul delegațiilor parvenite de la următoarele instituții:

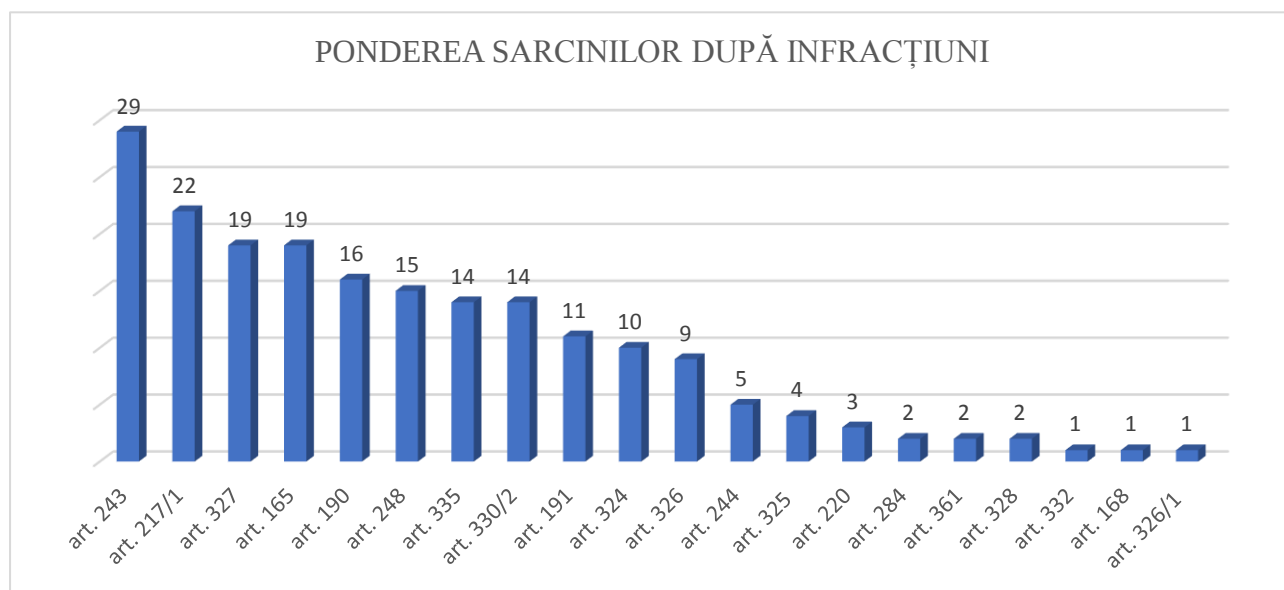
De asemenea, au fost continuate investigațiile pentru 20 de sarcini parvenite la finele anului 2020, în privința a 37 de subiecți.

Solicitățile dispuse pentru executare au fost întocmite în cadrul delegațiilor pe cauzele penale vizând 20 infracțiuni:

- îmbogățire ilicită (art. 330² CP) – 14;
- trafic de influență (art. 326 CP) – 9;
- abuz de putere sau abuz de serviciu (art. 327 CP) – 19;
- abuz de serviciu (art. 335 CP) – 14;
- evaziune fiscală (art. 244 CP) – 5;
- spălarea banilor (art. 243 CP) – 29;

- contrabandă (art. 248 CP) – 15;
- escrocherie (art. 190 CP) – 16;
- delapidarea averii străine (art. 191 CP) – 11;
- trafic de ființe umane – (art. 165 CP) – 19;
- circulația ilegală a drogurilor, etnobotanicilor sau analogilor acestora în scop de înstrăinare (art. 217¹ CP) – 22;
- crearea sau conducerea unei organizații criminale (art. 284 CP) – 2;
- corupere activă (art. 325 CP) – 4;
- corupere pasivă (art. 324 CP) – 10;
- fals în acte publice (art. 332 CP) – 1;
- muncă forțată (art. 168 CP) – 1;
- proxenetism (art. 220 CP) – 3;
- confecționarea documentelor false, ștampilelor sau sigilelor (art. 361 CP) – 2;
- exces de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu (art. 328 CP) – 2;
- exercitarea atribuțiilor în sectorul public în situație de conflict de interese (art. 326¹ CP) – 1.

În scopul depistării bunurilor subiecților interesați provenite din activități ilegale și dobândirea informațiilor privind aceste bunuri, au fost întocmite și expediate 3651 de solicitări (comparativ cu 2450 solicitări în anul 2020), adresate instituțiilor care posedă sau care dispun de informația necesară, precum: bănci, entități care dețin informația privind deținătorii de valori mobiliare, companii de leasing, companii de asigurare, furnizorii și prestatorii de servicii, operatori de telecomunicații etc. Această diferență de solicitări se datorează faptului că, în anul 2021, a fost diversificat accesul la noi resurse informaționale, fapt ce a sporit celeritatea culegerii de informații, precum dosarele cadastrale electronice, anunțurile publicate pe www.999.md, actele de stare civilă. Investigațiile au fost finalizate cu stabilirea a 1416 bunuri imobile / mobile.

În rezultatul investigațiilor efectuate, au fost solicitate informații în privința subiecților investigați și a persoanelor terțe privind existența bunurilor infracționale sau alte date necesare,

În scopul elucidării circumstanțelor cauzei investigate, în temeiul a 117 solicitări transmise prin canale de schimb de informații, fiind identificate bunuri infracționale sau informații despre acestea, în următoarele jurisdicții: România, Ucraina, Rusia, Bulgaria, Polonia, Belarus, Germania, Franța, Austria, Elveția, Italia, Republica Cehă, Marea Britanie, Grecia, Țările de Jos, Belgia, Spania, Finlanda, Croația, Estonia, Suedia, Irlanda, Slovacia, Ungaria, Luxemburg, Lituania, Letonia, Slovacia, Israel, Armenia, Statele Unite ale Americii, Cipru.

În scopul identificării bunurilor infracționale, pe sarcinile examinate au fost efectuate 76 de deplasări de serviciu în raioane.

De asemenea, în procesul identificării bunurilor imobile și mobile deținute în proprietatea subiecților interesați sau în calitate de beneficiari efectivi sunt culese informații din 31 de sisteme informaționale. Informațiile obținute sunt utilizate inclusiv la organizarea măsurilor speciale de investigații, stabilirea legăturilor cu persoanele investigate, stabilirea a noi surse de informații, precum și factorii de risc care pot periclita confidențialitatea activității. Simultan, sunt cercetate sursele deschise, precum bănci de date publice, pagini web și soft-uri de căutare (OSINT), care se dovedesc a fi din ce în ce mai importante, atât la stabilirea bunurilor din țară, cât de peste hotare, acțiuni care adaugă valoare la diferite stadii investigative, cu precădere la identificarea și recuperarea bunurilor infracționale.

De notat faptul că, în scopul stabilirii bunurilor infracționale și beneficiarilor efectivi ai acestora, în timpul investigațiilor sunt culese informații, atât din bazele de date oficiale, cât și din surse deschise, nu doar în privința subiectului autorizat, dar și a persoanelor din anturajul acestuia, precum: membrii familiei, persoane cu care interacționează în activitatea de muncă, afaceri, persoanele interpușe pe care sunt înregistrate bunurile imobile / mobile, traversări de frontieră, alte persoane stabilite în rezultatul măsurilor speciale de investigații etc.

Ca rezultat al efectuării investigațiilor financiare paralele, în perioada de raport, ofițerii de urmărire penală din cadrul ARBI, au dispus măsuri asiguratorii asupra a 1963 de bunuri ale bănuților și învinuiților, în sumă totală de 1.606.517. 138,76 lei¹, dintre care:

- 757.552.761,36 lei constituie valoarea sechestrelor autorizate în anul 2021;
- 848.964.377,4 lei constituie valoarea sechestrelor autorizate în anul 2020, dar care au fost transmise ARBI, în anul 2021, pentru introducerea în sistemul informațional de evidență a sechestrelor).

Totodată, urmare a investigațiilor financiare paralele desfășurate de ARBI, organele de urmărire penală au aplicat suplimentar sechestre, pe bunuri în valoare totală de 782.225.275,62 lei.

De asemenea, în cadrul investigațiilor financiare paralele efectuate, au fost identificate peste 700 de bunuri imobile, 60 de mijloace de transport, capital social în 5 societăți comerciale. Cauzele neaplicării sechestrelor constituie:

- lipsa acțiunii civile;
- depășirea valorii acțiunii civile;

¹ valoarea bunurilor puse sub sechestrul nu este una definitivă, deoarece pe rol, la judecătorii de instrucție sunt demersuri privind autorizarea sechestrelor depuse în anul 2021.

- solicitarea organului de urmărire penală de a înceta investigațiile financiare paralele datorită faptului că urmărire penală a fost terminată;
- scoaterea persoanei de sub urmărire penală;
- terminarea urmăririi penale până la finalizarea investigațiilor financiare paralele.

Ca rezultat al aplicării sechestrelor, ofițerii de urmărire penală ai ARBI au ridicat și transmis spre administrare, următoarele bunuri:

- numerar în sumă de 155.527,64 lei;
- transferuri pe conturile trezoreriale în sumă de 20.268.650,65 lei;
- mijloace de transport în sumă de 2.144.448,35 lei;
- monede comemorative în sumă de 59.222,00 lei;
- criptomonede în sumă de 121.141,90 de lei.

La fel, în urma investigațiilor financiare paralele desfășurate de ARBI, organele de urmărire penală au fost informate despre constatarea unor bănuieli rezonabile de săvârșire a infracțiunilor prevăzute la art. 352¹ alin. (2), art. 330², art. 243 alin. (3) lit. b) Cod penal.

Sechestre aplicate de ARBI pe parcursul anului 2021

Pe parcursul perioadei de raport, sechestrul a fost aplicat pe 839 de bunuri în valoare de 732.528.431,77 lei, dintre care 68,85 % le revine bunurilor identificate în calitate de beneficiar efectiv. Suma sechestrată pe fraudă bancară constituie 35,66%.

Tip de proprietate	2020			2021		
	cantitatea	suma	%	cantitatea	suma	%
beneficiar efectiv	1073	1.594.364.566,10	82,98	375	504.342.875,40	68,85
proprietar	900	327.092.505,67	17,02	464	28.185.556,37	31,15
total	1973	1.921.457.071,77	100	839	32.528.431,77	100

În anul 2021, în adresa Agenției au parvenit 10 delegații (6 PA și 4 PCCOCS) pe 4 cauze penale, legate de fraudă bancară pentru efectuarea investigațiilor financiare paralele, în rezultatul cărora s-au aplicat sechestre. Astfel, suma sechestrului total aplicat pentru 2021 este de 261.199.801,10 lei pe 115 bunuri, dintre care sechestrul aplicat pe bunuri a căror figuranții pe dosare le dețin în calitate de beneficiari efectivi, sunt în sumă totală de 221.182.596,5 lei sau 84,68% din total sechestrul aplicat.

Ordonatori / tip de proprietate	Cantitatea	Suma sechestrului (lei)
PA	107	100.419.032,30
Beneficiar efectiv	48	60.401.827,69
Proprietar	59	40.017.204,62
PCCOCS	8	160.780.768,80
Beneficiar efectiv	8	160.780.768,80
Total	115	261.199.801,10

În rezultatul efectuării examinărilor în cadrul investigațiilor financiare paralele, în vederea recuperării bunurilor infracționale, au fost evaluate 1.237 de bunuri infracționale (bunuri imobile – 943, bunuri mobile – 294 și anume: 279 de mijloace de transport și 15 arme de foc) în valoare de 1.176.231.179,21 lei, cu întocmirea a 671 de avize consultative privind determinarea valorii bunurilor imobile, conform prețurilor medii de piață, precum și 39 de procese-verbale despre imposibilitatea de a formula concluzii în privința a 63 de bunuri infracționale (dintre care: bunuri imobile – 35, bunuri mobile – 28).

De asemenea, au fost întocmite 3 avize consultative ale specialistului privind stabilirea diferenței dintre veniturile și cheltuielile persoanei (profiluri financiare), în privința a 13 persoane.

În aceeași perioadă, a fost efectuată expertiza judiciară primară în domeniul „Expertiza auto merceologică”, în privința a 9 mijloace de transport, cu întocmirea a 9 rapoarte de expertiză judiciară, utilizate ulterior în scopul inițierii procedurii de valorificare a bunurilor respective. În rezultat, au fost întocmite 8 avize consultative privind determinarea mărimii diminuării / creșterii valorii a 8 mijloace de transport auto aflate în administrare.

Urmare a evaluării bunurilor, acestea au fost preluate în administrare și, ulterior, depuse pe conturile trezoreriale gestionate de ARBI, numerar în monedă națională și valută străină liber convertibilă în sumă totală de 15.474.135,10 lei².

De asemenea, în perioada nominalizată, în scopul garantării unei administrări eficiente a mijloacelor bănești sechestrate, a fost asigurat transferul acestora de pe conturile prestatorilor serviciilor de plată, pe conturile trezoreriale gestionate de ARBI, în sumă totală de 20.268.650,65 lei³.

În aceeași perioadă, în legătură cu ridicarea măsurilor asiguratorii, au fost returnate / restituite mijloace bănești sechestrate anterior, convertite în monedă națională, conform ratelor oficiale de schimb (cursului valutar), stabilite de BNM, în sumă totală de 1.137.127,57 lei⁴, printre motivele unor astfel de decizii fiind:

- clasarea cauzei penale și scoaterea persoanei de sub urmărire penală (464.531,53 lei);
- achitarea persoanei de sub învinuirea în săvârșirea infracțiunii (155.726,95 lei);
- achitarea contravalorii sumelor confiscate și / sau amenzilor (516.869,09 lei).

Actualmente, Agenția dispune de 9 conturi trezoreriale, atât în monedă națională, cât și în valută străină liber convertibilă (euro - EUR, dolar american - USD, liră sterlină - GBP, leu românesc - RON, hrivnă ucraineană - UAH, rublă rusească - RUB, franc elvețian - CHF, rublă belarusă - BYN).

² Suma respectivă variază în funcție de rata de schimb (cursul valutar) utilizată la convertirea valutei străine în monedă națională, la o anumită dată, conform ratelor oficiale de schimb stabilite de BNM.

³ Suma respectivă variază în funcție de rata de schimb (cursul valutar) utilizată la convertirea valutei străine în monedă națională, la o anumită dată, conform ratelor oficiale de schimb stabilite de BNM.

⁴ Suma respectivă variază în funcție de rata de schimb (cursul valutar) utilizată la convertirea valutei străine în monedă națională, la o anumită dată, conform ratelor oficiale de schimb stabilite de BNM.

La 31.12.2021, soldul conturilor trezoreriale gestionate de către ARBI, constituie:

MDL	EUR	USD
16 808 590,04	2 530 750,00	473 506,40
GBP	CHF	RON
3 230,00	1 500,00	3 456,00
UAH	RUB	BYN
33 417,00	132 340,00	-

În procesul de recuperare a bunurilor infracționale, Agenția utilizează pe larg schimbul de date prin canalul securizat EUROPOL / SIENA și platforma CARIN, fapt ce a redus din timpul utilizat pentru investigațiile financiare paralele. Astfel, prin intermediul canalului SIENA și platformei CARIN, au fost identificate active în România, Bulgaria, Belarus. În baza probelor acumulate, de către instanțele de judecată naționale a fost aplicat sechestrul pe aceste bunuri în valoare de cca 190 mln lei. Totodată, este de menționat faptul că, cu suportul Agenției au fost repatriate din Marea Britanie în Republica Moldova peste 450 mii lire sterline.

La capitolul schimbului de date cu alte instituții, în perioada dată, au fost asigurate conexiuni securizate cu toate băncile comerciale din Republica Moldova, fapt ce a contribuit esențial la optimizarea proceselor respective.

În vederea optimizării cadrului legal operat în activitate, urmare a evaluării acestuia, au fost inițiate modificările necesare.

Astfel, au fost elaborate și înaintate conform procedurii:

- proiectul legii cu privire la modificarea unor acte normative, inclusiv Codul penal, și cel de procedură penală, Legea 48/2017 *privind ARBI*). Cu regret, după ce proiectul în cauză a fost transmis conform procedurii spre aprobare în Parlament, progrese la acest capitol nu s-au înregistrat, respectiv, actualmente este în proces identificarea soluțiilor;
- metodologia de evaluare a bunurilor infracționale imobile și mobile, care prevede modul de determinare a valorii bunurilor infracționale, aflate pe teritoriul Republicii Moldova sau în afara teritoriului acesteia, indiferent de faptul dacă acestea urmează a fi indisponibilizate sau au fost indisponibilizate;
- metodologia privind evaluarea profilului financiar al bănuیتului, învinuitului, inculpatului, condamnatului în cadrul investigațiilor financiare paralele, care prevede modul de determinare a veniturilor și proprietăților dobândite de către persoană, precum și a cheltuielilor realizate de către aceasta, inclusiv a fluxurilor de mijloace bănești, pe teritoriul Republicii Moldova, cât și peste hotarele țării, în vederea stabilirii diferenței dintre venituri și cheltuieli;
- proiectul Ghidului privind administrarea bunurilor infracționale sechestrate, care prevede modul de organizare și desfășurare a procesului de administrare a bunurilor infracționale, puse sub sechestrul în cadrul cauzelor penale și transmise în gestiunea ARBI.

5. PEDEPSELE APLICATE DE CĂTRE INSTANȚELE DE JUDECATĂ

Din numărul total de 367 de capete de acuzare, în 231 de cazuri, instanțele de judecată au stabilit vinovăția inculpaților, pronunțând sentințe de condamnare cu aplicarea pedepselor prevăzute de legea penală. În 69 de cazuri, instanțele de judecată au dispus achitarea persoanelor cu reabilitarea acestora, iar în 67 de cazuri, au fost pronunțate sentințe de încetare a proceselor pe temeiuri de nereabilitare.

Cumularea datelor privind stabilirea vinovăției inculpaților și a celor de încetare a proceselor pe temeiuri de nereabilitare, constituie 298 de cazuri.

Aplicarea sancțiunii pecuniare (amenda)

Analiza datelor în privința a 231 de cazuri de condamnare pe actele de corupție și conexe corupției, a constatat aplicarea sancțiuni pecuniare în 129 de cazuri.

Cele mai multe amenzi au fost aplicate pe faptele de corupere activă și trafic de influență.

Complementar, amenda cu închisoarea a fost aplicată într-un caz de trafic de influență, trei cazuri de corupere pasivă și în toate cele 59 de cazuri de condamnare pe faptele de corupere activă (în total 63 de cazuri). Aplicarea amenzii cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate a fost mai diversificată, în total înregistrându-se 16 cazuri. Amenda cu închisoarea și privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate a fost aplicată într-un caz de trafic de influență și trei cazuri de corupere pasivă.

Valoarea medie a amenzii pe cazurile de corupție și conexe corupției a constituit 91.701 lei. În 76 de cazuri, amenzile au fost aplicate sub valoarea minimă prevăzută de norma penală, urmată de valoarea minimă, cu 35 de cazuri. Cumularea acestor date, constituie 111 cazuri din totalul amenzilor aplicate. Valoarea medie a fost aplicată în 16 cazuri din cazurile de aplicare a amenzilor pe actele de corupție și actele conexe actelor de corupție.

Aplicarea pedepsei cu închisoarea

Din numărul total de 231 de cazuri de condamnare pe actele de corupție și conexe corupției, aplicarea pedepsei cu închisoarea a fost dispusă în 165 de cazuri.

Cele mai multe pedepse cu închisoarea au fost aplicate pe faptele de trafic de influență și corupere activă.

Închisoarea cu amendă, a fost aplicată într-un caz de trafic de influență, trei cazuri de corupere pasivă și în toate cele 59 de cazuri de condamnare pe faptele de corupere activă (în total 63 de cazuri). Închisoarea cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate a fost aplicată în 30 de cazuri, iar închisoarea cu amendă și privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate a fost aplicată doar în cazul traficului de influență și celor 3 cazuri de corupere pasivă.

Dintre acestea, în 102 cazuri a fost aplicată condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, în conformitate cu art. 90 Cod penal. Respectiv, au fost înregistrate 63 de cazuri în care inculpații au primit pedeapsă cu închisoare cu executare reală.

Valoarea medie a termenului de executare a pedepsei cu închisoare reală, înregistrat conform sentințelor pronunțate în anul 2021, este de 3 ani și 6 luni.

Reieșind din datele analizate pentru perioada 2015 – 2021, se constată o tendință de majorare a cazurilor de condamnare cu suspendare condiționată a executării pedepsei, în conformitate cu art. 90 Cod penal.

Pedeapsa cu închisoarea a fost aplicată, în marea parte a cazurilor, reieșind din valoarea medie prevăzută de norma penală (128 de cazuri). Valoarea minimă, a fost aplicată în 16 cazuri, iar închisoarea sub limita prevăzută de norma penală a fost aplicată în 21 de cazuri.

Nu au fost identificate cazuri de aplicare a valorii maxime sau peste această limită a pedepsei cu închisoarea pe cazurile de corupție sau cazurile conexe acestora, nici în privința inculpaților care au înregistrat cumul de infracțiuni.

Aplicarea pedepsei cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate

Aplicarea pedepsei cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate a fost dispusă în 46 din cazurile de condamnare pe actele de corupție și conexe actelor de corupție. Privarea de drept cu amenda a fost dispusă în 19 cazuri, privarea de drept cu închisoarea a fost dispusă în 32 de cazuri, iar privarea de drept cu amenda și închisoarea a fost dispusă într-un caz de trafic de influență și 3 cazuri de corupere pasivă.

Comparând datele analizate cu cele din anul 2020, se constată o diminuarea evidentă a aplicării pedepsei cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate. Termenul mediu aplicat în privința privării de drept a rămas aproximativ același, stabilind o diferență neesențială de o lună.

Nu a fost stabilită o pondere atât de scăzută a aplicării pedepsei cu privarea de drept (față de cazurile de condamnare) în perioada supusă analizei comparative.

Examinarea cauzelor în procedură simplificată

Din numărul total de capete de acuzare, în 185 de cazuri, inculpații și-au recunoscut vina în faptele comise solicitând instanțelor de judecată examinarea cauzelor în procedura specială pe baza probelor administrate în faza urmăririi penale și în baza acordului de recunoaștere a vinovăției (art. 3641 Cod procedură penală și art. 80 Cod penal).

În rezultatul examinării cauzelor în procedură simplificată, în 178 de cazuri, instanța a decis în privința condamnării inculpaților, în 57 dintre acestea, fiind aplicată condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, în conformitate cu art. 90 Cod penal. În 7 cazuri, s-a dispus încetarea procesului, majoritatea fiind în legătură cu intervenirea termenului de prescripție. Doar un caz, de corupere activă, a fost încetat din motivul intervenirii decedului făptuitorului. Celelalte cazuri de încetare, în legătură cu intervenirea termenului de prescripție, au fost pe 3 fapte de fals în acte publice, 2 fapte de abuz de putere sau abuz de serviciu în sectorul public și o faptă de corupere pasivă.

În celelalte 182 de cazuri, persoanele au pledat nevinovate în fața instanțelor de judecată, fiind dispusă examinarea cauzelor în procedură generală. Urmarea examinării, în 53 de cauze dintre acestea, inculpații și-au primit sentințe de condamnare. Restul 129 de cazuri, s-au soldat cu sentințe de încetare a procesului sau achitare a persoanelor.

6. PREVENIREA CORUPȚIEI

Unul din principiile de activitate ale Centrului reprezintă aplicarea prioritară a metodelor de prevenire a corupției, față de cele de combatere.

În acest sens, măsurile de prevenire implementate de către instituție sunt următoarele:

- sensibilizare și educație anticorupție;
- expertiza anticorupție a actelor normative;
- evaluarea integrității instituționale;
- testarea integrității profesionale;
- analiza strategică și operațională a corupției.

Măsuri de sensibilizare și educație anticorupție

Printre factorii care favorizează corupția se evidențiază nivelul înalt de acceptabilitate socială a comportamentului corupțional, dar și sensibilizarea redusă a agenților publici cu privire la etică și integritate. Reieșind din acest deziderat, precum și din prioritățile activității de prevenire a corupției în clasamentul obiectivelor strategice de activitate ale Centrului, au fost lansate campanii de sensibilizare a opiniei publice și instruire pentru agenții publici. Acestea au avut menirea de a promova standardele de integritate și anticorupție, de a consolida sistemul de integritate instituțional și profesional, de a educa societatea și agenții publici în spiritul activ al denunțării manifestărilor de corupție.

Educația anticorupție realizată, în anul 2021, a fost orientată spre activități de instruire / formare și informare a grupurilor țintă, campanii de sensibilizare, suport consultativ și metodologic entităților publice la implementarea standardelor de integritate, conlucrarea cu societatea civilă și partenerii externi, în vederea sporirii eficienței mecanismelor de prevenire.

În acest sens, au fost desfășurate 245 de activități de instruire în domeniile integrității și anticorupției pentru 8.450 de persoane, care reprezintă diverse grupuri țintă, și anume: agenți publici, elevi / studenți și cetățeni. În anul 2021, datorită instituirii / prelungirii stării de urgență în sănătate, a fost necesară aplicarea metodelor alternative de desfășurare a instruirilor. Astfel, au fost instruiți:

- agenți publici – 7.419 persoane în cadrul a 226 de instruiți;
- elevi și studenți – 678 de elevi și studenți în cadrul a 15 instruiți (+2 instruiți în comun cu direcțiile de învățământ);
- sectorul privat – 176 de persoane în cadrul a 2 instruiți (+5 instruiți în comun cu APL);
- alte categorii – 177 de persoane, în cadrul a 2 instruiți (+5 instruiți în comun cu APL / direcțiile de învățământ).

Pe parcursul anului 2021 a continuat lucrul asupra platformei de instruire la distanță a Centrului Național Anticorupție. Astfel, au fost realizate de dezvoltatorul IT, toate obiectele de studiu, apoi testate în 3 etape. Fiecare etapă a inclus activități de verificare, redactare și validare a conținutului și elementelor grafice ale obiectelor. Cursul de instruire la distanță

”Anticorupție și Integritate” cuprinde: 3 module ce constau din 24 obiecte de studiu și 2 teste de evaluare.

- modulul I ”Generalități privind corupția, anticorupția și integritatea” – 2 obiecte;
- modulul II ”Măsurile de asigurarea a integrității instituționale” – 14 obiecte;
- testul de evaluare ”Drumul integrității” – modalitate de evaluare a cunoștințelor acumulate la Modulul II;
- modulul III ”Controlul integrității și răspunderea pentru lipsa integrității ” - 8 obiecte;
- testul de evaluare finală.

Au fost reluate cursurile de instruire destinate funcționarilor publici de execuție și de conducere din cadrul administrației publice centrale și locale. Au fost elaborate și aprobate curriculum-urile de studiu pentru formarea profesională continuă.

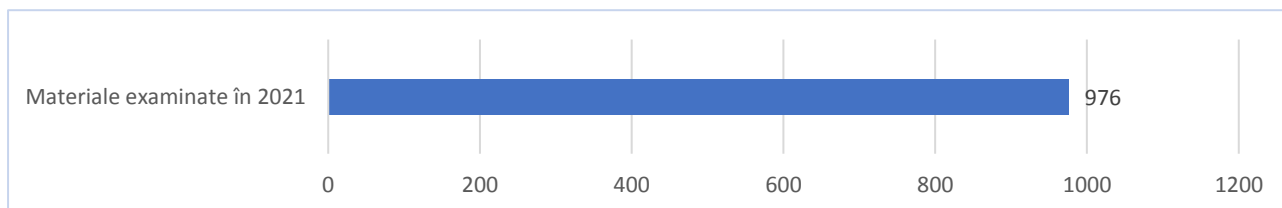
În cadrul AAP au fost realizate următoarele cursuri:

- „Management și leadership”- Modulul „Integritate și controlul integrității” (4 ore), destinat managerilor din cadrul instituțiilor MAI – 5 cursuri, 213 manageri;
- „Integrarea în funcția publică” Modulul ”Integritate” (4 ore) – 7 cursuri, 218 de funcționari publici de execuție;
- „Cultivarea integrității în serviciul public ” (12 ore) – 3 cursuri susținute, 96 de funcționari publici.

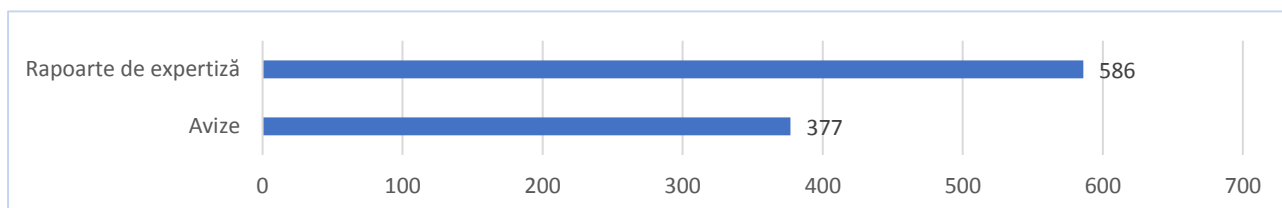
Expertiza anticorupție a actelor normative

O acțiune preventivă specifică și deosebit de importantă, care revine în competența Centrului, este analiza nivelului de coruptibilitate a proiectelor de acte normative.

În perioada de referință, în subdiviziunea specializată a Centrului au parvenit 959 de proiecte de la autoritățile publice, iar 17 proiecte au rămas în examinare din anul 2020.

Au fost întocmite 586 de rapoarte de expertiză anticorupție și au fost expediate 377 de avize asupra proiectelor de acte normative.

În rezultatul generalizării activității de expertiză a coruptibilității proiectelor de acte normative „legi”, s-a constatat că din totalul proiectelor expertizate, cu titlu de inițiativă legislativă a deputaților în Parlament, au fost înaintate – 199 de proiecte, iar 58 de proiecte, au fost înaintate de către Guvern și de către alte entități (Banca Națională a Moldovei, Președintele Republicii Moldova etc).

Din numărul proiectelor supuse expertizei anticorupție, 256 de proiecte au fost proiecte integrale, 322 de proiecte de modificare și / sau completare și 8 proiecte de abrogare.

Efectuând evaluarea în fond a proiectelor supuse expertizei au fost identificați – 2.687 de factori de corupție. Dintre aceștia cei mai răspândiți au fost:

- lipsa / ambiguitatea procedurilor administrative – 458;
- formulare ambiguă care admite interpretări abuzive – 337;
- lacună în drept – 327;
- atribuții care admit derogări și interpretări abuzive – 275.

Pentru perioada de referință, circa 50% din totalul recomandărilor înaintate de experții Centrului, în rapoartele de expertiză anticorupție, au fost acceptate de autorii proiectelor. Eficiența expertizei anticorupție este măsurată prin raportarea numărului riscurilor de coruptibilitate, formulate în rapoartele de expertiză anticorupție, la numărul recomandărilor acceptate și riscurilor eliminate de către autori din textul proiectelor aprobate / adoptate, retrase, respinse sau declarate nule.

Totodată, a fost asigurat procesul de monitorizare a paginilor web și a ședințelor Guvernului, în vederea identificării proiectelor care sunt pasibile expertizei anticorupție, dar autorii au evitat / ezitat să le transmită pentru efectuarea expertizei anticorupție. Astfel, pe partea ce ține de proiectele de legi plasate pe pagina web a Parlamentului, se constată că în anul 2021, au fost înregistrate 430 de inițiative legislative, dintre care 258 de proiecte sunt pasibile expertizei anticorupție. Din totalul proiectelor de legi pasibile expertizei anticorupție (258), unul nu a fost transmis Centrului pentru examinare, iar 257 proiecte de legi au fost supuse expertizei anticorupție.

Este de menționat și platforma „reLAWed”, care a fost lansată la 17.06.2020 și dezvoltată în cadrul proiectului „*Lupta cu corupția prin consolidarea integrității în Republica Moldova*” implementat de PNUD, în parteneriat cu Centrul Național Anticorupție, cu sprijinul financiar al Ministerului Afacerilor Externe al Norvegiei. Prin intermediul platformei „reLAWed”, orice persoană poate semnală legi sau acte normative ambigui ori interpretabile ce pot genera acte de corupție, care se examinează de Centru, în vederea identificării riscurilor de corupție, după care se propun pentru modificare.

Pe parcursul anului 2021, au fost recepționate 61 de semnalări, depuse prin intermediul platformei „reLAWed”, 56 dintre acestea fiind examinate.

Evaluarea integrității instituționale

Un alt instrument pro-activ de prevenire a manifestărilor de corupție în activitatea unei entități publice reprezintă evaluarea integrității instituționale, prin identificarea riscurilor de corupție și de analiză a factorilor care le generează, precum și oferirea recomandărilor de înlăturare a acestora.

Activitatea vizată este realizată de Centru, în condițiile Legii nr. 325 din 23.12.2013 *privind evaluarea integrității instituționale* și Metodologiei de identificare a riscurilor de corupție în cadrul entităților publice, de identificare a agenților publici expuși acestor riscuri și de analiză a factorilor de risc care le generează, aprobată prin Ordinul directorului CNA nr. 50 din 20.03.2018.

Astfel, în perioada de raport a fost finalizat procesul de evaluare la 6 entități publice, inclusiv: Agenția de Mediu, Agenția pentru Supraveghere Tehnică, Colegiul de Ecologie, Departamentul de înmatriculare a mijloacelor de transport și calificare a conducătorilor auto din cadrul Agenției Servicii Publice și Centrul pentru achiziții publice centralizate în sănătate și Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor. Versiunea completă a rapoartelor privind rezultatele evaluării și recomandări de înlăturare a riscurilor de corupție constatate a fost remisă în adresa acestor entități / ministerelor de resort, precum și plasate pe www.cna.md. Dintre entitățile menționate, la Agenția pentru Supraveghere Tehnică și Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor a fost realizată și etapa facultativă de testare a integrității profesionale.

Conducătorul entității evaluate este obligat, conform prevederilor art. 19 alin. (2) din Legea 325/2013, în termen de 30 zile să adopte un plan de integritate. În acest context, 6 entități au raportat despre aprobarea Planurilor de integritate, acestea fiind elaborate în baza recomandărilor și cu suportul metodologic oferit de către experții Centrului.

La situația din 01.01.2022, în derulare este activitatea de evaluare a integrității instituționale la 4 entități publice (*etapa a III-a*): Agenția Rezerve Materiale, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră și Agenția Națională pentru Sănătate Publică.

De asemenea, în perioada de raport au fost elaborate 2 note analitice privind riscurile de corupție identificate în activitatea a două entități publice (I etapă de evaluare) - contextul Deciziei motivate de inițiere a testării integrității profesionale în privința angajaților acestor entități.

Totodată, în perioada de raport au fost elaborate 12 rapoarte de monitorizare privind implementarea Planului de integritate în cadrul: Biroului Migrație și Azil, Agenției „Moldsilva”, Inspectoratului pentru Protecția Mediului, Agenției Proprietății Publice, Agenției Naționale Transport Auto, Agenției pentru Supraveghere Tehnică, Agenției de Mediu și Colegiului de Ecologie, concluziile fiind plasate pe pagina web a CNA. La situația din 01.01.2022, sub monitorizare se află planurile de integritate ale 5 entități: Agenția de Mediu, Agenția pentru Supraveghere Tehnică, Centrul pentru achiziții publice centralizate în sănătate, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor și Departamentul de înmatriculare a mijloacelor de transport și calificare a conducătorilor auto din cadrul Agenției Servicii Publice.

În conformitate cu prevederile art. 24 alin. (2) din Legea 325/2013, în martie anul curent, a fost elaborat Raportul public cu privire la activitățile de evaluare a integrității instituționale, realizate în perioada anului 2020 și remis spre informare Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică și Comisiei juridice, numiri și imunități a Parlamentului Republicii Moldova.

7. ANALIZA STRATEGICĂ ȘI OPERAȚIONALĂ A CORUPȚIEI

În lupta contra corupției, Centrul realizează o activitate amplă de analiză a fenomenului corupției, atât la general, cât și ca acte concrete de corupție în particular. Sunt studiați factorii de geneză, amenințările potențiale și vulnerabilitățile, nivelul și tendințele corupției în domeniile social-economice ale Republicii Moldova și în activitatea autorităților publice, instituțiilor și organizațiilor de drept public și privat.

În perioada de referință, au fost efectuate 15 rapoarte de analiză strategică, 3 note analitice de nivel strategic și 355 rapoarte de analiză operațională privind fenomenul corupției în cazurile investigate și în domeniile social-economice din Republica Moldova.

Totodată, s-a continuat analiza informației în cadrul analizelor strategice aflate în procedură (cu termen permanent de executare), fiind elaborate 23 de rapoarte de caz și 10 note analitice sectoriale, cu remiterea către subdiviziunile Centrului și altor autorități, conform competenței.

În total, urmare a analizelor strategice elaborate și acțiunilor eferente acestora, s-au înaintat 48 de sesizări (include rapoartele de analiză strategică, notele analitice, rapoartele de caz) în adresa autorităților publice și subdiviziunilor Centrului, pentru a interveni în privința amenințărilor / vulnerabilităților de corupție stabilite.

Analizele strategice efectuate (vezi Anexa 4):

- privind unele vulnerabilități de corupție în cadrul promovării politicii de stat privind circulația substanțelor narcotice, stupefiante și precursori pentru perioada 2018-2020;
- privind amenințările de corupție în cadrul achiziției și furnizării energiei electrice în contextul liberalizării pieței energetice din Republica Moldova;
- privind sentințele adoptate de către instanțele judecătorești în anul 2020 pe cauzele penale pentru faptele de corupție și cele conexe corupției;
- privind profilul infractorului pe cazurile de corupere pasivă, corupere activă și trafic de influență din analiza sentințelor pe dosarele de corupție pe anul 2020;
- privind practica organelor implicate în procesul combaterii circulației ilicite a substanțelor narcotice;
- privind evaluarea vulnerabilităților și tendințelor în procesul implementării și realizării Proiectului de construcție a penitenciarului din Chișinău;
- privind amenințările și tendințele de corupție în procesul constatării și documentării încălcărilor de abatere neautorizată de la proiectele de organizare sau de folosință a terenurilor, ocuparea ilegală a acestora (art. 116 Cod contravențional);
- privind practica judiciară penală și contravențională de aplicare a amenzilor pe actele de corupție, actele conexe actelor de corupție și faptelor coruptibile;
- privind vulnerabilitățile de corupție constatate în procesul formării prețurilor la medicamentele importate în Republica Moldova;
- privind hotărârile de judecată adoptate, în perioada 2018 – septembrie 2021, pe cauzele contravenționale constatate și examinate de către Centrul Național Anticorupție;
- privind amenințările de corupție în activitatea Consiliului Național al Monumentelor Istorice;

- privind vulnerabilitățile de corupție admise în procesul gestionării Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural;
- privind percepția corupției în societatea Republicii Moldova, prin prisma impactului mijloacelor de informare în masă;
- privind tendințele de corupție în procesul autorizării, construirii și înregistrării bunurilor imobile în mun. Chișinău, Bălți și Cahul;
- privind amenințările și tendințele de corupție în procesul achizițiilor publice.

Notele analitice de nivel strategic:

- privind practica judiciară pe marginea actelor de constatare și proceselor contravenționale constatate și examinate de către Autoritatea Națională de Integritate;
- privind publicarea pe Portalul Național al Instanțelor de judecată a hotărârilor pronunțate pe marginea cazurilor penale și contravenționale de corupție;
- privind riscurile de corupție în administrarea vaccinurilor împotriva COVID-19.

Analizele operaționale au vizat proprietățile persoanelor publice, în coraport cu veniturile acestora (60% din analizele operaționale), relațiile între figuranți (30%) și activitatea agenților economici, inclusiv câștigători ai licitațiilor publice (10% din analize). Subiecții supuși analizei operaționale au fost 330 de persoane cu funcție de demnitate publică / funcționari / agenți publici, precum și 3.402 de persoane fizice / juridice.

Produsele de analiză operațională au fost transmise pentru examinare, conform competenței, către ofițerii de urmărire penală și ofițerii de investigații din cadrul CNA, precum și către procurorii anticorupție. Astfel, în funcție de solicitant, 85% din analizele operaționale, au fost expediate subdiviziunilor specializate ale CNA și 15% - către Procuratura Anticorupție.

Analize operaționale	Ponderea	Rezultate
Analize privind proprietățile persoanelor publice în coraport cu veniturile	60%	Subiecții supuși analizei operaționale privind proprietății persoanelor publice în coraport cu veniturile au fost 149 de persoane cu funcție de demnitate publică / funcționari / agenți publici, precum și 1.290 persoane fizice / juridice. În cadrul analizelor au fost stabilite: - 63 de cazuri de deținere de către subiecți a unor proprietăți nejustificate, a căror valoare constituie aproximativ 118,1 mln lei; - 39 de cazuri în care subiecții posibil dețin 555 de bunuri imobile înregistrate pe persoane terțe (rude), în valoare de circa 100 mln lei; - 27 de cazuri în care s-a stabilit nedeclararea a 1667 de bunuri imobile, cu valoarea totală de 32 mln lei; - 20 de cazuri de nedeclarare a 41 de unități de transport, cu valoarea totală de 10,2 mln lei; - 20 de cazuri de nedeclarare a 51 de surse de venit, în sumă de 4,4 mln lei;

		- 14 cazuri privind împrumuturi suspecte declarate de către subiect, în sumă totală de 15 mln lei; - 14 cazuri în care nu au fost declarate 12 cote părți, deținute de figuranți în cadrul unor companii. - 7 cazuri posibil de conflict de interese / abuz, în care beneficiul estimat a fost de 5,3 mln lei.
Analize privind relațiile de rudenie și afaceri sau conexiuni telefonice între figuranți	30%	Subiecții supuși analizei operaționale privind relațiile de rudenie și afaceri sau conexiuni telefonice între figuranți au fost 166 persoane cu funcție de demnitate publică / funcționari / agenți publici, precum și 1440 persoane fizice / juridice. În cadrul analizelor au fost stabilite: - 24 de cazuri în care au fost analizate aproximativ 8,77 mil. de conexiuni telefonice, în urma cărora au fost stabilite 13 009 de conexiuni comune între figuranți. - 3206 relații (de rudenie, serviciu, afaceri) dintre subiecții vizați.
Analize privind activitatea economică-financiară a persoanelor juridice, inclusiv beneficiare ai mijloacelor și bunurilor publice	10%	A fost analizată activitatea economică-financiară a 485 de persoane juridice și relațiile acestora cu persoanele publice. - în 27 de cazuri au fost stabilite 749 de relații dintre figuranți. - 2 cazuri analizate privind împrumuturi suspecte în sumă totală de 885 mln lei, cu stabilirea destinației mijloacelor financiare utilizate. - 4 cazuri posibile de conflict de interese, în care beneficiul obținut poate constitui 41 mln lei. - 2 cazuri de deținere de către subiecți a unor proprietăți nejustificate, a căror valoare constituie aproximativ 451 mii lei; - 7 cazuri privind împrumuturi suspecte declarate de către subiect, în sumă totală de 1,58 mlrd lei.

8. MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA POLITICILOR ANTICORUPȚIE

Responsabilitatea de consolidare a climatului național de integritate, de sistematizare și eficientizare a eforturilor entităților publice în domeniul prevenirii și combaterii corupției sunt coordonate în cadrul principalului instrument de politici publice - Strategia Națională de Integritate și Anticorupție pentru anii 2017-2020 (SNIA, Strategie).

Asigurarea monitorizării și evaluării procesului de implementare a Strategiei, este realizată de către Centrul Național Anticorupție, care asigură și funcția de secretariat al Grupurilor de monitorizare a Strategiei.

În perioada de raport, a fost elaborat Raportul de monitorizare și evaluare a Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție pentru anii 2017-2020, care cuprinde o analiză cantitativă și calitativă a progresului realizării acțiunilor scadente și a celor permanente pentru

implementare, precum și identifică progresele și provocările întâmpinate de către entitățile implementatoare.

Raportul înglobează de asemenea, aprecierea, inclusiv cantitativă a realizării acțiunilor în baza indicatorilor de progres, rezultatelor scontate și a indicatorilor de rezultat, descrierea riscurilor pentru realizarea acțiunilor, precum și descrierea impactului realizării SNIA conform indicatorilor de impact, a obiectivelor generale și ai scopului Strategiei.

Totodată, Raportul reflectă evoluția înregistrată în conformitate cu Grila indicatorilor de impact ai Strategiei, conform unor surse de date alternative colectate din sondaje realizate de organizații neguvernamentale sau alte organizații naționale și internaționale.

Raportul a fost publicat pe pagina web oficială a Centrului Național Anticorupție, www.cna.md, la compartimentul Strategia Națională Anticorupție / Implementarea Strategiei / Rapoarte de evaluare.

Totodată, pe parcursul perioadei de raport, cu suportul proiectului “Lupta cu corupția prin consolidarea integrității sustenabile în Republica Moldova”, implementat în comun cu PNUD Moldova, a fost inițiat procesul de evaluare a impactului Planului sectorial anticorupție în domeniul protecției mediului ambiant pentru anii 2018-2020, de către Asociația Obștească Centrul Analitic Independent EXPERT-GRUP. Astfel, în perioada vizată au fost desfășurate 3 ședințe cu experții contractați, precum și realizată avizarea proiectelor Metodologiei de evaluare a planului menționat supra și a Chestionarelor, ca parte a prezentei metodologii.

De asemenea, în perioada de raport a fost desfășurat exercițiul de evaluare a inițiativelor anticorupție, care a cuprins calificarea nivelului de implementare de către ministere, în anul 2020, a acțiunilor anticorupție prevăzute de Pilonul II al Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție.

Evaluarea inițiativelor anticorupție a încurajat asigurarea respectării măsurilor orientate spre consolidarea climatului integrității instituționale, precum și pentru crearea unor sisteme specifice de monitorizare și control în domeniile vulnerabile față de corupție. Raportul de evaluare a inițiativelor ordinare anticorupție ale autorităților publice din Republica Moldova: implementarea a 10 politici în anul 2020, a fost prezentat la 28.09.2021, în cadrul unei ședințe publice cu participarea reprezentanților tuturor subiecților - parte a acestui exercițiu. De asemenea, întru asigurarea accesului publicului larg la datele expuse în cadrul Raportului, acesta a fost plasat pe pagina web a Centrului, www.cna.md, la compartimentul Strategia Națională Anticorupție / Implementarea Strategiei / Rapoarte de evaluare/.

În perioada de raport, a demarat desfășurarea celui de-al treilea sondaj privind evoluția indicatorilor de impact ai Strategiei. Cercetarea sociologică măsoară percepțiile și experiențele populației, ale reprezentanților sectorului privat și ale agenților publici privind corupția, fiind inclusiv echilibrată din punct de vedere al perspectivei de gen. Totodată, constatările documentului sociologic care include evaluarea comprehensivă a eficienței și impactului implementării Strategiei, sunt reflectate în Rapoartele de monitorizare și evaluare a implementării Strategiei.

Subsecvent, întru asigurarea continuității implementării documentului de politici Strategia Națională de Integritate și Anticorupție, în conformitate cu Decizia Comisiei parlamentare securitate națională, apărare și ordine publică nr. 275 din 25.11.2020, termenul de implementare al Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție pentru

anii 2017-2020 (Hotărârea Parlamentului nr. 56 din 30.03.2017, în vigoare din 30.06.2017), urmează a fi extins cu 2 ani, conform prevederilor Cap. V „Procedurile de raportare și monitorizare” al Strategiei.

Astfel, au fost înaintate solicitări către actorii implicați în procesul de implementare, de a înainta propuneri de completare cu acțiuni suplimentare întru asigurarea atingerii obiectivelor stabilite în documentul de politici, reieșind din competențele instituționale și a deficiențelor înregistrate în procesul de implementare a Planurilor de acțiuni pentru Pilonii I-VII ai Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție. Urmare a recepționării propunerilor care au stat la baza proiectului Planului de acțiuni al SNIA pentru anii 2021-2022 și avizarea experților antrenați în acest exercițiu, a fost elaborat proiectul Hotărârii de Parlament privind modificarea Hotărârii Parlamentului nr. 56 din 30.03.2017, pentru aprobarea SNIA pentru anii 2017-2020, care a fost plasat pe pagina web a CNA, întru asigurarea procesului de consultare publică a proiectului.

Totodată, la 03.02.2021, a fost organizată o ședință în regim on-line de consultare publică a proiectului, cu participarea reprezentanților organizațiilor necomerciale și partenerilor de dezvoltare. Astfel, după asigurarea procesului de definitivare a proiectului Hotărârii de Parlament privind modificarea Hotărârii Parlamentului nr. 56 din 30.03.2017, pentru aprobarea SNIA pentru anii 2017-2020, în baza avizelor parvenite, acesta a fost transmis în adresa Parlamentului, pentru aprobare.

Subsidiar, la 19.05.2021, în cadrul ședinței Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică a Parlamentului, a fost supusă examinării pentru raport - Proiectul de Hotărâre a Parlamentului privind modificarea Hotărârii Parlamentului nr.56 din 30.03.2017 pentru aprobarea SNIA pentru anii 2017-2020, nr.147 din 12.05.2021, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către deputatul, domnul Serghei Sîrbu. Prin urmare, după perfectarea conform cerințelor tehnice stabilite, proiectul sus-menționat urma a fi prezentat în plenul Parlamentului pentru adoptare, însă pe motivul dizolvării Parlamentului de Legislatura X-a, acesta nu a fost examinat.

În această ordine de idei, întru consolidarea eforturilor entităților publice în domeniul prevenirii și combaterii corupției, prin implementarea documentului de politici la nivel național - SNIA, precum și evitării unei lipse de acoperire a documentului de politici în perioada de conceptualizare, elaborare și adoptare a unui nou document strategic în domeniul anticorupție, proiectul Hotărârii de Parlament privind modificarea Hotărârii Parlamentului nr. 56 din 30.03.2017, pentru aprobarea SNIA pentru anii 2017-2020, a fost transmis repetat întru înaintarea acestuia spre aprobare în plenul Parlamentului. Drept urmare, la 15.12.2021 și 23.12.2021, în cadrul ședințelor Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică a Parlamentului, au fost discutate prevederile Hotărârii sus-menționate, urmând înaintarea acesteia spre aprobare în plenul Parlamentului, drept inițiativă legislativă. Astfel, la 24.12.2021, Parlamentul a aprobat Hotărârea de Parlament privind modificarea Hotărârii Parlamentului nr. 56 din 30.03.2017, pentru aprobarea Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție pentru anii 2017-2020.

9. COOPERAREA INTERNAȚIONALĂ

Abordarea eficientă a fenomenului corupției necesită o dezvoltare continuă a instrumentelor existente, precum și dezvoltarea inițiativei în preluarea bunelor practici internaționale. În acest scop, unul din obiectivele instituției îl constituie dezvoltarea relațiilor de cooperare cu instituțiile / organizațiile similare de peste hotare, misiunile diplomatice și consulare acreditate în Republica Moldova, cu organizațiile / instituțiile străine, regionale și internaționale, statele membre ale Uniunii Europene și alți donatori (parteneri externi de dezvoltare).

Pentru a asigura aplicarea eficientă a mecanismelor de prevenire și combatere a corupției, a noilor tehnici și instrumente în domeniu, în anul 2021, Centrul a participat la stabilirea și implementarea acțiunilor în contextul proiectelor de asistență externă, care contribuie la fortificarea capacităților instituționale ale organelor de drept și altor entități antrenate în lupta cu corupția în Republica Moldova în vederea implementării durabile a priorităților stabilite la nivel național.

Pe parcursul perioadei de raport, Centrul a fost implicat în implementarea mai multor proiecte de asistență externă, grație cărora a fost posibilă consolidarea capacităților instituției în atingerea obiectivelor stabilite.

Astfel, menționăm:

Acordul de finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană privind "Consolidarea supremației legii și a mecanismelor anticorupție în Republica Moldova", Anexa nr. 3 la Programul anual de Acțiuni pentru 2018 al Uniunii Europene pentru Republica Moldova, ce urmează a fi finanțat în baza Instrumentului European de Vecinătate. Hotărârea Guvernului nr. 351/2019 pentru inițierea negocierilor și aprobarea semnării Acordului de finanțare, semnat de Republica Moldova la Bruxelles, la 24.07.2019.

Obiectivul general al proiectului este de a contribui la prevenirea și combaterea corupției.

Obiective specifice sunt:

- dezvoltarea toleranței zero față de corupție în rândul cetățenilor Republicii Moldova;
- consolidarea mecanismelor anticorupție, incluzând în special mecanismele de investigare și urmărire penală, funcțiile de recuperare a bunurilor, declararea averii, conflictele de interese și prevenirea corupției.

Acordul de finanțare are stabilite 5 rezultate scontate, după cum urmează:

- un grad sporit de participare (implicare) a cetățenilor, în special la nivel local, în domeniul prevenirii și combaterii corupției, precum și un grad sporit de conștientizare a cetățenilor cu privire la daunele corupției și metodele de lupta cu aceasta;
- capacități instituționale și operaționale consolidate ale instituțiilor specializate de investigare și ale procuraturilor, pentru prevenirea și lupta eficientă și efectivă împotriva corupției și spălării banilor;

- sistemul național de recuperare a bunurilor infracționale este funcțional și sunt înregistrate progrese în ceea ce privește identificarea, înghețarea, gestionarea și confiscarea averii ilicite / nejustificate;
- sistemul efectiv de declarare a averii și intereselor personale este pe deplin implementat;
- consolidarea măsurilor pentru prevenirea mai eficientă a riscurilor de corupție (identificate și abordate în 3 sectoare cu risc înalt), în baza rezultatelor Planurilor de Acțiuni Sectoriale (SNIA).

Acordul de finanțare urmează a fi implementat de către: Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) în perioada aprilie 2020 – martie 2024 (48 de luni).

În calitate de beneficiari ai proiectului sunt: conducerea și angajații organelor specializate anticorupție din Republica Moldova, cetățeni din unitățile administrativ-teritoriale selectate, inclusiv consiliile locale, mass-media și jurnaliști individuali.

Părțile interesate, pe lângă Centru sunt: Autoritatea Națională de Integritate, Procuratura Generală, Procuratura Anticorupție, Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, Ministerul Justiției, primăriile și consiliile locale, organizațiile societății civile, agențiile și consiliile de dezvoltare regională.

Pe parcursul perioadei de raport a avut loc:

- înmânarea diplomelor participanților la cursurile de perfecționare continuă organizate de către ASEM;
- seminar informativ - “Combaterea corupției în orașul Hamburg. Recuperarea bunurilor infracționale”;
- seminar informativ - “Combaterea corupției în orașul Hamburg. Fenomenul corupției și abordarea acestuia în dreptul penal german”;
- cursuri de perfecționare continuă organizate de către ASEM: „MS Excel”, „MS Access”, „Managementul Rețelelor”, „MySQL”;
- întreprinderea cu managerul Proiectului ”Consolidarea supremației legii și a mecanismelor anticorupție în Republica Moldova”_implementarea SNIA;
- solicitarea de finanțare pentru participarea colaboratorilor CNA în cadrul unei Conferințe de instruire și Expoziție, care va avea loc în Praga, Republica Cehă, în perioada 01-03 iunie 2021, organizată de către ISS World Europe;
- întreprinderea (online – ZOOM) cu dl Birger NERRE (GIZ), Lider de echipă / Manager de proiect (Proiectul ”Consolidarea supremației legii și a mecanismelor anticorupție în Republica Moldova”).

Proiectul ”Lupta cu corupția prin consolidarea integrității durabile în Republica Moldova”, finanțat de către Ministerul Afacerilor Externe al Norvegiei și implementat de către PNUD Moldova.

Principalul beneficiar și partener de implementare a fost Centrul Național Anticorupție, în perioada 2019 – 2021, proiectul fiind finalizat în luna decembrie.

Rezultate scontate sunt:

- asigurarea monitorizării și evaluării eficiente și participative a implementării Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție (SNIA);
- capacități consolidate ale autorității anticorupție în vederea punerii în aplicare și îmbunătățirii instrumentelor de integritate;
- instituirea unor mecanisme puternice de integritate instituțională la nivel sectorial și local;
- standardele de integritate din sectorul privat au fost dezvoltate și avizate de către principalele părți interesate;
- consolidarea angajamentului civic pentru o monitorizare eficientă și obiectivă a sistemului de integritate.

Pe parcursul implementării proiectului a avut loc:

- realizarea studiilor: ”Impactul expertizei anticorupție în perioada 2019-2020”, „Impactul corupției asupra realizării drepturilor omului în Republica Moldova”, „Sanțiuni disuasive pentru acte de corupție. Instance specializate / complete de judecată anticorupție. Practici internaționale și propuneri pentru Moldova”;
- desfășurarea a 7 Quiz-uri PRO-INTEGRITATE pentru tineri, membri ai Asociației studenților Facultății de Drept din cadrul USM, liceenii din raioanele Ungheni, Nisporeni, Criuleni, Leova, Cahul, IPLT O.GHIBU, studenții de la Facultatea de Drept din cadrul USM. Susținere logistică, premiile și cadouri participanților la Quiz;
- desfășurarea a 4 ediții ale QUEST PRO-INTEGRITATE. A fost acordată susținere logistică, premii și cadouri pentru tinerii participanți din Centrul raional de tineret Ungheni și Nisporeni;
- executarea grafică a obiectelor de studiu de către experții ASCENDIA. Actualmente, platforma de instruire la distanță este în proces de mentenanță, fiind testată în perioada 29.09 – 12.10.2021, de către Inspectoratul Național de Probațiune și de către Casa Națională de Asigurări Sociale, pe perioada 06 – 20.10.2021;
- realizarea produselor de sensibilizare, informare în domeniul integrității și anticorupție;
- activități de informare și sensibilizare realizate în comun cu entitățile publice și alți parteneri;
- susținerea financiară a Premiului Integrității, oferit în cadrul Concursului național „Marca comercială a anului 2020”, la categoria de nominalizare „Implementarea standardelor de integritate în sectorul privat”;
- organizarea atelierului de lucru din 28-29.09.2021, în cadrul căruia a fost prezentat Raportul de Evaluare a Inițiativelor Anticorupție pentru anul 2020 și Sesiunea de Instruire „Managementul riscurilor de corupție”;
- asigurarea mentenanței softului „E-Integritate” (la etapa finală de testare);

- evaluarea impactului Planurilor sectoriale de acțiuni anticorupție în domeniul fiscal pentru anii 2018-2020, precum și a Planului sectorial anticorupție în domeniul protecției mediului pentru anii 2018-2020.

Proiectul regional UE / CoE "Consolidarea măsurilor pentru prevenirea și combaterea infracțiunilor economice", implementat de: Consiliul Europei în cadrul programului Parteneriatul pentru Buna Guvernare 2019-2021.

Beneficiari ai proiectului sunt țările Parteneriatului Estic: Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Georgia, Republica Moldova, Ucraina. Acesta a fost implementat în perioada ianuarie 2019 – decembrie 2021.

Obiectivul general: consolidarea capacităților țărilor Parteneriatului Estic de a lupta și preveni infracțiunile economice. Proiectul s-a concentrat asupra domeniilor în care sunt prezente provocări comune pentru țările Parteneriatului Estic în scopul îmbunătățirii înțelegerii și adoptării noilor instrumente și mecanisme pentru combaterea eficientă a corupției, spălarea banilor și finanțarea terorismului.

Rezultate scontate:

- măsuri eficiente de prevenire a corupției;
- capacități instituționale și legale consolidate pentru combaterea corupției;
- măsuri eficiente privind prevenirea și depistarea spălării banilor și finanțării terorismului;
- cooperarea (transfrontalieră) și cadrul de reglementare consolidat privind sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii.

Rupe tăcerea: Îmbunătățirea politicilor și culturii avertizorilor de integritate în Balcanii de Vest și Republica Moldova.

Donator – Uniunea Europeană. Implementat de Inițiativa Regională Anticorupție (RAI), în perioada 1 aprilie 2020 – 2023. Beneficiari: Albania, Bosnia și Herțegovina, Kosovo, Republica Moldova, Muntenegru, Macedonia de Nord și Serbia.

Scopul general al proiectului este de a acorda ajutor partenerilor RAI în sectorul guvernamental și non-guvernamental și anume prin:

- îmbunătățirea canalelor de dezvăluire a practicilor ilegale și a mecanismelor de protecție a avertizorilor de integritate prin consolidarea cadrului normativ și instituțional;
- consolidarea capacității societății civile de a sprijini avertizările de integritate prin politici publice, educație publică, asistență juridică și alt suport pentru avertizorii de integritate;
- sporirea gradului de conștientizare a societății, în special a tinerilor, cu privire la importanța avertizării de integritate în lupta împotriva corupției și educarea societății în privința mecanismelor de protecție a avertizorilor de integritate.

În perioada de raport a avut loc:

- a doua instruire regională anuală privind protecția avertizorilor de integritate și reuniunea regională a instituțiilor publice – Sarajevo;
- demers adresat Ministerului Sănătății - examinarea oportunității de semnare a unui Memorandum de înțelegere și cooperare cu Secretariatul RAI precum și desemnarea unei persoane de contact;
- examinarea și prezentarea comentariilor pe marginea Raportului de evaluare a legislației privind protecția avertizorilor de integritate în Balcanii de Vest și Republica Moldova;
- evenimentul ”Fluieră Finalul”;
- curs online “Experiențele instituțiilor publice și societății civile în gestionarea dezvăluirilor practicilor ilegale: soluții de îmbunătățire a cooperării și coordonării reciproce”;
- curs online “Crearea unei protecții eficiente a avertizorilor de integritate întru beneficiul cetățenilor, în conformitate cu Directiva UE privind avertizorii de integritate”.

Proiectul “Acțiune împotriva corupției în Republica Moldova”

Perioada de implementare – 18 luni (începând cu data de 01.06.2020), fiind finalizat în decembrie 2021. Donator – SUA, Biroul Internațional pentru Combaterea Drogurilor și Aplicarea Legii, Departamentul de Stat al SUA. Implementat de: Consiliul Europei - Direcția Criminalitate Economică și Cooperare, Departamentul Acțiune contra Crimei, Direcția Generală pentru Drepturile Omului și Supremația Legii.

Scopul proiectului este de a spori capacitățile instituțiilor de a implementa recomandările GRECO. Acțiunile proiectului au oferit sprijin direct autorităților pentru a remedia deficiențele identificate în cadrul celei de-a patra runde de evaluare GRECO, astfel încât să alinieze măsurile autorităților moldovenești la standardele internaționale și bunele practici pentru prevenirea și combaterea corupției. Acest lucru a fost realizat prin intermediul următoarelor rezultate:

- îmbunătățirea prevenirii corupției în ceea ce privește judecătorii și procurorii;
- consolidarea capacităților și a eficacității ANI în gestionarea declarațiilor de avere și interese personale de către judecători, procurori și membri ai Parlamentului.

Parteneri / beneficiari: Ministerul Justiției, Autoritatea Națională de Integritate, Organizațiile societății civile, Consiliul Superior al Procurorilor, Consiliul Superior al Magistraturii, Institutul Național al Justiției.

În 2021 a avut loc:

- ședința finală a Comitetului de Conducere + Eveniment de încheiere;
- prezentarea Raportului privind mecanismele de verificare a integrității judecătorilor în procesul selecției și promovării în sistemul judecătoresc din Republica Moldova;
- a doua ședință a Comitetului de Conducere al Proiectului.

Proiectul Regional ”Sud-Estul Europei – Împreună împotriva corupției”, perioada de implementare: 1.11.2020 – 31.10.2023. Donator – Agenția Austriacă pentru Dezvoltare (ADA). Implementat de: Inițiativa Regională Anticorupție (RAI) și Oficiul Națiunilor Unite pentru Droguri și Criminalitate (UNODC)

Beneficiari: Albania, Bosnia și Herțegovina, Kosovo, Republica Moldova, Muntenegru, Macedonia de Nord și Serbia.

Obiectivul general este de a contribui la consolidarea rezilienței societăților din Sud-Estul Europei la corupție, prin consolidarea capacității guvernelor, a organizațiilor societății civile, a sectorului privat și a mass-media de a preveni și combate corupția.

Rezultate scontate sunt:

- consolidarea capacităților jurisdicțiilor vizate în evaluarea riscurilor de corupție și a mecanismelor de efectuare a expertizei anticorupție a legislației;
- cadrul regional de cooperare privind schimbul de date în ceea ce privește declararea averii va fi pe deplin operațional;
- o mai bună informare a publicului larg despre prevenirea corupției și activitatea entităților relevante;
- organizațiile societății civile și alte părți interesate relevante își vor crește și își vor extinde capacitățile, cunoștințele și implicarea în implementarea UNCAC;
- organizațiile societății civile, IMM-urile și camerele de comerț și-au îmbunătățit cunoștințele și cooperarea în domeniile acțiunii colective și conformării.

Pe parcursul perioadei de raport s-a realizat:

- completarea chestionarului online privind identificarea riscurilor, inclusiv riscurile de corupție în legislație în sectorul învățământului superior, în vederea consolidării mecanismelor de evaluare a riscurilor de corupție (CRA) și de expertiză anticorupție a legislației;
- eveniment regional referitor la cartografierea sectoarelor cele mai predispuse la corupție;
- dialog bilateral cartografierea sectoarelor cele mai predispuse la corupție;
- întrevvedere_expertiza anticorupție_evaluarea integrității instituționale;
- completarea Chestionarului referitor la domeniile vulnerabile;
- participarea la evenimentul de lansare a Proiectului.

Proiectul „Suport pentru țările Parteneriatului Estic în vederea îmbunătățirii mecanismului de recuperare a bunurilor”, care este parte a Proiectului ”Lupta împotriva criminalității organizate în regiunea Parteneriatului Estic”.

Perioada de implementare: 1.04.2020 – 1.04.2023. Donator: Uniunea Europeană, implementat de: UNICRI. Beneficiari: Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Georgia, Republica Moldova și Ucraina.

Obiectivul general al proiectului este de a crea o capacitate sporită în țările Parteneriatului Estic de a urmări, îngheța, indisponibiliza, confisca, recupera și gestiona

activele legate de activitatea infracțională gravă organizată sau conexă, într-o mai bună aliniere cu standardele internaționale.

Rezultat 1: Capacitate sporită de a conduce investigații financiare.

Realizare 1.1: Poliția, procurorii și alți oficiali relevanți (inclusiv analiști financiari criminaliști și analiști ai unităților de informații financiare) și-au îmbunătățit capacitatea de a coordona inițierea și urmărirea penală a infracțiunilor financiare.

Activități cheie:

1.1.1. Evaluarea actualizată a capacității, în fiecare dintre țările Parteneriatului Estic, de a conduce în mod eficient investigații privind criminalitatea financiară și de a condamna cu succes aceste infracțiuni;

1.1.2. Consiliere tehnică de expertiză (mentorat) cu privire la cazuri specifice cu scopul de a transfera cunoștințe practice despre cele mai bune metodologii pentru investigarea infracțiunilor financiare;

1.1.3. Misiunile transfrontaliere de la egal la egal pentru a promova avansarea și rezolvarea cazurilor-cheie (precum și pentru a consolida coordonarea transfrontalieră cu omologii din cazurile de criminalitate financiară);

1.1.4. Instruirea în domeniul investigării criminalității financiare (inclusiv pregătirea și instruirea unui ghid pentru analiza financiară criminalistică): modul de urmărire, înghețare, indisponibilizare, confiscare și recuperare a activelor legate de criminalitatea organizată (și de activitatea infracțională gravă aferentă);

1.1.5. Pregătirea și instruirea procedurilor operaționale standard pentru inițierea și urmărirea cu succes a cazurilor de crimă financiară.

Rezultat 2: Practicienii de recuperare a activelor din țările Parteneriatului Estic vor avea capacitatea consolidată de a urmări, îngheța, indisponibiliza, confisca, recupera și gestiona activele legate de activitatea infracțională organizată sau alte crime grave.

Realizare 2.1: Mai multe părți interesate au îmbunătățit coordonarea interinstituțională și transfrontalieră pentru a facilita urmărirea, înghețarea, indisponibilizarea, confiscarea, recuperarea și gestionarea bunurilor legate de activitatea infracțională organizată și alte infracțiuni grave.

Activități-cheie:

2.1.1. Cartografierea (evaluarea nevoilor regionale) a cooperării interinstituționale și transfrontaliere privind recuperarea activelor;

2.1.2. Misiuni de studiu, inclusiv la adunările generale anuale, agențiile de recuperare a bunurilor și agențiile de gestionare a bunurilor (în cadrul și în afara regiunii);

2.1.3. Ateliere de consolidare a cooperării interinstituționale, inclusiv atelier de creare a consensului pentru structurile Agențiilor de recuperare a bunurilor / Agențiile de gestionare a bunurilor și condamnare care nu se bazează pe o hotărâre;

2.1.4. Ateliere de consolidare a cooperării regionale;

2.1.5. Elaborarea, tipărirea și distribuirea materialelor relevante de vizibilitate / sensibilizare privind recuperarea și gestionarea activelor.

Realizare 2.2: Capacitate îmbunătățită de urmărire, înghețare, indisponibilizare, recuperare și gestionare a bunurilor legate de activitatea infracțională organizată.

Activități cheie:

2.2.1. Cartografierea (evaluarea nevoilor regionale) a capacității de urmărire, înghețare, indisponibilizare, confiscare, recuperare și gestionare a bunurilor legate de crimă organizată (și de activitatea infracțională gravă aferentă);

2.2.2. Consiliere tehnică cu privire la cadrele legale și operaționale care trebuie puse în aplicare (structuri penale și non-penale, structuri ale Agențiilor de recuperare a bunurilor și Agențiilor de gestionare a bunurilor) pentru a permite: (a) Agențiilor de recuperare a bunurilor sau entităților naționale similare să acceseze, sub un acoperiș, mai multe baze de date cu datele de referință încrucișată și pentru a identifica mai rapid proprietățile și alte bunuri care sunt pe numele unor terți, dar pentru care un suspect poate fi proprietarul benefic efectiv; (b) Agențiilor de management al bunurilor sau entităților naționale similare să optimizeze gestionarea bunurilor; și (c) preluarea la nivel politic și tehnic a mecanismelor de confiscare ne bazate pe condamnări;

2.2.3. Consiliere tehnică și juridică (mentorat), dacă este cazul, cu privire la cazurile pendinte, inclusiv formularea recomandată pentru deciziile judiciare, formularea sau modificarea cererilor de asistență juridică reciprocă (pentru a asigura compatibilitatea cu cerințele jurisdicțiilor străine) și cartografierea coordonată a bunurilor (analiza linkului);

2.2.4. Misiunile de la egal la egal pentru abordarea și soluționarea în avans a cazurilor.

10. INTERACȚIUNEA CU SOCIETATEA CIVILĂ

În anul 2021, a avut loc comunicarea cu publicul prin intermediul instrumentelor disponibile, bazându-ne prioritar pe sporirea nivelului de informare a populației și atragerea suportului acestuia în lupta împotriva corupției, accentul de bază fiind pus pe faptul că „Centrul este o instituție care vine să sprijine cetățeanul, apărându-i drepturile și interesele legale”.

Instituția s-a angajat să furnizeze informație de calitate publicului, să întreprindă toate măsurile rezonabile pentru a asigura obiectivitatea, corectitudinea și imparțialitatea diseminării informației de interes public. Concret, Centrul a utilizat oportunitățile de promovare a imaginii prin difuzarea comunicatelor de presă pe pagina web a instituției, prin distribuirea acestora pe rețelele de socializare, în principal, pe pagina de facebook a instituției, prin asigurarea participării la evenimente publice ale conducerii, la conferințe de presă, emisiuni televizate, radio, campanii de informare, mese rotunde etc.

A continuat rubrica „Sinteza săptămânală” – informație care prezintă activitatea celor mai importante subdiviziuni ale instituției, pentru o săptămână, care a apărut în premieră în 2018 și se bucură în continuare de popularitate.

Astfel, pe pagina web a instituției – www.cna.md, au fost plasate 217 comunicate de presă. Pe lângă comunicările oficiale ale CNA, au fost elaborate 469 de postări pe pagina de Facebook și 128 de postări pe pagina de Instagram a Centrului, fiind monitorizat impactul

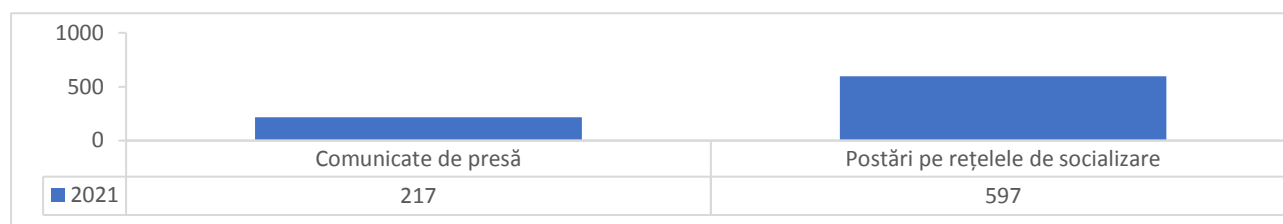
acestora. Numărul total al vizualizărilor pe pagina web cna.md este în jur de 140.000 de vizualizări, Facebook și Instagram este în jur de 2.373.400 de vizualizări.

Evenimentul cu cel mai mare impact s-a referit la subiectul: „*Schemă de corupție la aeroport*”, iar postarea a acumulat 924.000 de vizualizări.

De menționat că se atestă o creștere a numărului de vizualizări și, respectiv, a interesului cetățenilor pentru intervențiile Centrului în domeniile sociale – sectoarele mai apropiate intereselor cotidiene ale oamenilor.

Pentru un rezultat mai bun, în anul 2020, a fost aprobată Strategia de comunicare a CNA pentru anii 2020 – 2023, care vine să eficientizeze procesul de comunicare internă și externă, prin realizarea principalelor elemente ale procesului de comunicare și are drept scop creșterea nivelului încrederii societății față de Centrul Național Anticorupție, prin informarea corectă și imparțială a opiniei publice și mass-media despre activitatea sa, pentru asigurarea consolidării climatului de integritate la nivel național.

Pentru implementarea Planului de acțiuni al Strategiei de comunicare, în funcție de amploarea elementelor de comunicare, audiențele cărora se adresează și efectele dorite, subdiviziunea responsabilă de relații cu publicul, utilizează în calitate de instrumente de comunicare pagina oficială a instituției www.cna.md, rețele sociale (Facebook, Instagram).

11. OBIECTIVE ȘI PRIORITĂȚI PENTRU ANUL 2022

Asigurarea continuității managementului performant al Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție în conformitate cu prevederile Hotărârii de Parlament privind modificarea Hotărârii Parlamentului nr. 56 din 30.03.2017 pentru aprobarea Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție pentru anii 2017–2020.

Implementarea în continuare a Programului de Dezvoltare Strategică a Centrului Național Anticorupție pentru anii 2020-2023, aprobat prin Hotărârea Colegiului CNA nr. 1 din 31.01.2020, care a fost elaborat în vederea realizării priorităților Pilonului III al SNIA și contribuie la eficientizarea activității instituției.

Promovarea proiectelor de acte legislative, care nu au fost aprobate în anul 2021, ce țin de eficientizarea activității Centrului.

Demararea acțiunilor suplimentare întru promovarea eficientă a politicilor de prevenire și combatere a corupției în domeniile prioritare pentru anul 2022.

Consolidarea capacităților Agenției de Recuperare a Bunurilor Infraționale din cadrul CNA, prin crearea bazei de date operabile pe baza Sistemului informațional automatizat ”Registrul bunurilor infraționale indisponibilizate”, aderarea la standardul ISO 55000, în domeniul administrării bunurilor infraționale indisponibilizate, crearea accesului la resursele informaționale ale mai multor furnizori de stat și privați de date relevante.

Ajustarea cadrului legal și instituțional la standardele internaționale în domeniul recuperării bunurilor infraționale și cooperării internaționale.

Promovarea imaginii Centrului prin intermediul tuturor instrumentelor disponibile, o prioritate aparte fiind creșterea vizibilității și transparenței instituției, fapt care va conduce la sporirea credibilității societății față de instituție și nu în ultimul rând prin implementarea Strategiei de comunicare a CNA pentru anii 2020 – 2023.

Prevenirea și combaterea fenomenului corupției în:

- achizițiile publice centralizate în sănătate, primordial cele efectuate în contextul pandemiei provocate de virusul COVID-19;
- executarea programelor de reparații a drumurilor în Republica Moldova;
- combaterea corupției sistemice;
- procesul de gestionare a fondurilor externe.

Centrul Național Anticorupție

Anexa 1: Exemple de scheme de corupție investigate

- documentarea coruperii pasive comisă de către Angajații Sectorului de Poliție de Frontieră "Aeroportul Internațional Chișinău" al Inspectoratului General al Poliției de Frontieră al MAI, care au inițiat o schemă prin care, sub pretextul unei suspiciuni de deținere și prezentare a testului PCR "Covid- 19" cu semne de falsificare, prin extorcare pretindeau, acceptau și primeau de la cetățenii care traversează frontiera Republicii Moldova pe sensul de "IEȘIRE" mijloace bănești în sume cuprinse între 50-100 euro, pentru a nu înregistra și documenta cazul în conformitate cu legislația în vigoare. În fapt au fost inițiate: 56 de cauze penale pe aspectele invocate, care în timpul apropiat urmează a fi remise în instanța de judecată, iar 8 dosare contravenționale intentate în temeiul art. 315 Cod contravențional (*primirea de recompensă nelegitimă sau de folos material*) și art. 105 Cod contravențional (*sustragerea în proporții medii din avutul proprietarului*) la fel urmează a fi remise conform competenței.
- schema prin care funcționarii Direcției Municipale pentru Siguranța Alimentelor Chișinău, din cadrul Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, având scop de profit, sistematic pretindeau și primeau mijloace financiare și așa numitele "taxe de protecție" de la agenții economici care își desfășurau activitatea în raza mun. Chișinău, întru evitarea controalelor sanitar-veterinare planificate, a controalelor privind respectarea cerințelor la răspândirea infecției "COVID-19", precum și pentru eliberarea actelor permissive sanitar-veterinare de funcționare. În fapt, au fost efectuate peste 30 de percheziții la 14 persoane publice și 6 agenți economici, care s-au soldat cu 8 rețineri și 6 arestări. Ca rezultat al măsurilor întreprinse au fost pornite 58 de cauze penale, în baza art. 324 și 325 Cod penal. Actualmente acestea se află în procedura organului de urmărire penală, urmează a fi remise Procuraturii Anticorupție cu propunerea de expediere în instanța de judecată.
- falsificarea și ulterioara utilizare a certificatelor (Covid-19), prin care persoane ce activau ca intermediari, împreună cu angajați ai Instituțiilor medico-sanitare publice din țară au organizat eliberarea a zeci de certificate de vaccinare anti-COVID-19, fără imunizarea de facto și cu introducerea datelor denaturate în registrul de evidență a certificatelor de vaccinare, contra sumelor cuprinse între 4 – 6 mii lei, pentru un certificat, bani ce erau distribuiți corespunzător rolului fiecărui participant în schema infracțională. Pe aspectele date au fost inițiate 7 cauze penale în privința a 3 persoane din cele vizate le-a fost atribuit statut de învinuit, iar celelalte 2 persoane având statut de bănuît. Actualmente, se efectuează acțiuni de urmărire penală în vederea stabilirii tuturor beneficiarilor de certificate de vaccinare fictive precum și a persoanelor publice care le-au eliberat. O cifră estimativă în acest sens ar fi 26 persoane care au fost certificate și dețin asemenea acte. Învinuiții aflați sub măsurile preventive și-au recunoscut vina integral, datorită acestui fapt dosarele urmează a fi disjuncte și expediate în instanța de judecată.
- nu mai puțin relevantă este și schema de corupție, pusă în aplicare de mai multe persoane publice din cadrul Primăriei Ghidighici, precum și din alte autorități, investigată în cadrul a 38 de cauze penale, conexe într-o procedură, iar principalii figuranți sunt suspecți de acte de corupere, manifestate prin legalizarea, contra cost, a unor construcții din raza

- comunei Ghidighici. Potrivit probelor acumulate, arhitectul-șef ar fi fost persoana care ar fi gestionat această rețea, formată din funcționari din cadrul altor autorități și, în schimbul unor remunerații ilicite, ar fi asigurat perfectarea actelor permise pentru construcția sau recepția finală a unor lucrări, pentru eliberarea și urgentarea certificatelor de urbanism, a autorizațiilor de construcție, a avizelor necesare, precum și pentru repartizarea unor terenuri sau schimbarea statutului acestora. Actualmente acestea se află în procedura organului de urmărire penală, urmează a fi remise Procuraturii Anticorupție cu propunerea de expediere în instanța de judecată.
- la fel a fost contracarată schema de corupție prin care angajații Agenției Servicii Publice în dependență de atribuțiile exercitate, conform unor înțelegeri prealabile cu agenții imobiliari și o persoană intermediară, contra unor remunerații, în perioada septembrie-octombrie 2021, au eliberat extrase cu evaluări din Registrul bunurilor imobile, au organizat perfectarea cererilor de solicitare a serviciilor cadastrale și au eliberat abuziv actele emise/înregistrate, fără prezența beneficiarilor. În fapt, au fost efectuate peste 69 de percheziții la 38 de persoane – angajați ai ASP (registratori cadastru) și agenți imobiliari, care s-au soldat cu 14 rețineri și 1 arest. Ca rezultat al măsurilor întreprinse au fost pornite 11 cauze penale, în baza art. 324 și 325 Cod penal. Actualmente acestea se află în procedura organului de urmărire penală, urmează a fi remise Procuraturii Anticorupție cu propunerea de expediere în instanța de judecată;
 - eliberarea frauduloasă a permiselor de conducere, care a fost identificată de Centru și procurorii anticorupție. Circa 100 de persoane ar fi obținut permise, fără a fi evaluate în conformitate cu regulamentele existente, iar pentru aceasta ar fi plătit sume cuprinse între 500 și 2000 de euro unor angajați ai Agenției Servicii Publice și unor intermediari. Potrivit materialelor acumulate, grupul era format din mai multe persoane care aveau rolul de a organiza susținerea probelor teoretice și practice, prin programarea prealabilă, peste rând și evaluarea candidaților cu calificativul admis. Prin intermediul unor terți, candidații transmiteau banii care, în final, erau împărțiți între membrii grupului. Cazul a fost documentat mai multe luni, iar probele acumulate demonstrează protejarea acestei scheme de către funcționari din cadrul Agenției Servicii Publice care, în prezent, sunt bănuți că exercitau influență asupra membrilor comisiilor de examene. Pentru a fortifica probatoriul, ofițerii Centrului au efectuat peste 30 de percheziții domiciliare, corporale, în birouri și în automobilele persoanelor suspecte.

Anexa 2. Indici statistici privind activitatea de depistare a infracțiunilor

Denumirea infracțiunilor depistate	2021	2020	+/- %
Infracțiuni de corupție și conexe corupției	602	449	+34%
Alte categorii	141	172	-18%

Denumirea infracțiunilor depistate	2021	2020	+/- %
art.324 CP , corupere pasivă	237	128	+85,2%
art.325 CP , corupere activă	108	50	>de 2 ori
art.326 CP , traficul de influență	159	182	-12,6%
art.327 CP , abuz de putere sau abuzul de serviciu	40	39	+2,6%
art.328 CP , exces de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu	8	9	-11,1%
art.329 CP , neglijență de serviciu	3	4	-25%
art.330² CP , înșelăciune ilicită	1	3	-66,7%
art.332 CP , fals în actele publice	34	20	+70%
art.333 CP , luarea de mită	4	6	-33,3%
art.334 CP , darea de mită	1	1	-
art.335 CP , abuzul de serviciu	7	7	-
art.243 CP , spălarea banilor	15	9	+66,7%
art.191 CP , delapidarea averii străine	13	15	-13,3%
art.190 CP , escrocheria	42	97	-56,7%
art.239 CP , încălcarea regulilor de creditare, politicilor de acordare a împrumuturilor sau regulilor de acordare a despăgubirilor/ indemnizației de asigurare	-	1	-
art.335¹ CP , falsul în documentele contabile	-	1	-
art.352¹ CP , fals în declarații	6	4	+50%
art.361 CP , confecționarea, deținerea, vânzarea sau folosirea documentelor oficiale, a imprimatelor, ștampilelor sau sigiliilor false	39	23	+69,6%
alte tipuri de infracțiuni depistate	26	22	+18,2%

Anexa 3. Campanii de sensibilizare anticorupție realizate de CNA

- Centrul Național Anticorupție, împreună cu Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova au demarat organizarea Concursului național „Marca comercială a anului 2020”, la categoria de nominalizare „Implementarea standardelor de integritate în sectorul privat,” participând a doua oară la acest eveniment. Scopul oferii premiului integrității în afaceri constă în sprijinirea businessului onest și fortificarea climatului de integritate în sectorul privat, asigurarea unui mediu de afaceri concurențial, corect, bazat pe standarde de integritate, transparență și profesionalism în interacțiunea cu sectorul public. Din partea instituției a fost asigurată participarea la toate etapele premergătoare desfășurării concursului: elaborarea pachetului de documente pentru organizarea și desfășurarea Concursului; a fost acordat suport consultativ și metodologic agenților economici privind condițiile de aplicare la nominalizarea Premiului integrității; a participat în calitate de membru al juriului la concursului menționat etc. Urmare a evaluării, nouă companii private din țară au devenit deținătoare ale Premiului Integrității pentru implementarea standardelor de integritate în afaceri și șapte societățile comerciale au fost menționate cu diplome de onoare, care au fost oferite în cadrul evenimentului Gala Businessului Moldovenesc, organizat de Camera de Comerț și Industrie și Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală și au decernat premiile integrității companiilor câștigătoare. Concursul a fost organizat cu sprijinul proiectului PNUD „Lupta cu corupția prin consolidarea integrității în Republica Moldova”, implementat de PNUD Moldova cu suportul financiar al Ministerului Afacerilor Externe al Norvegiei;
- a fost realizat și mediatizat pe rețele de socializare și prin intermediul postului de radio EcoFM, un nou produs de sensibilizare și informare **Pod_Cast „Anticorupție și Integritate pe înțelesul tuturor”**. Au fost realizate 20 ediții la care au participat reprezentanții subdiviziunilor Centrului, entităților publice, ONG, mediului privat, cât și experți străini. În cadrul acestora au fost puse în discuție activitățile specifice domeniului prevenirii sau combaterii corupției, dificultăți și oportunități, precum și promovarea standardelor de integritate și anticorupție prin toate modalitățile posibile, pentru a diminua fenomenul corupției;
- campania de informare cu genericul **„Integritate: credibilitate în sistemul educațional”**, pentru angajații din domeniul educației. Activitățile de instruire anticorupție au fost desfășurate pentru cadrele didactice din învățământul primar, gimnazial, liceal, educație timpurie și angajații Direcției de învățământ din localitățile: Hâncești, Ungheni, Ialoveni, Nisporeni, Șoldănești și Strășeni. De asemenea, activități de informare au fost desfășurate cu liderii consiliilor locale ale elevilor și președinții comitetelor părintești din localitățile enunțate supra. În cadrul activităților de informare au fost abordate măsurile de asigurare a integrității instituționale, răspunderea pentru lipsa integrității, mecanismele de sesizare a Centrului, responsabilitățile manageriale privind asigurarea integrității, inclusiv și colaborarea instituțiilor de învățământ cu organizațiile obștești ale părinților. În total au fost desfășurate 19 întruniri la care au participat 1064 persoane;
- au fost create și menținute rubrici de sensibilizare anticorupție pe pagina de Facebook a voluntarilor anticorupție sub genericul **„ȘTIAȚI CĂ...”**, (circa 36 postări), Giff-uri (2

- Giff-uri), desene de sensibilizare (2 desene), comics-uri de sensibilizare anticorupție (circa 4 comics-uri), postări cu voluntarii săptămânii (circa 10 postări). La fel, s-a elaborat și mediatizat pe Facebook alte tipuri de imagini de sensibilizare pro integritate (7 postări), s-a inițiat și menținut o nouă rubrică de sensibilizare anticorupție cu genericul **"CITATE COMENTATE"** (circa 10 postări) și **"File din istorie"** (1 postare); 4 postări **"Despre cinste prin versuri"**;
- au continuat activitățile în vederea desfășurării **Quizului "Pro-Integritate"**. Astfel, au fost elaborate și sistematizate întrebările pentru Quiz, a fost achiziționată licența pentru derularea Quiz-urilor, a fost testat Quiz-ul și întocmit graficul desfășurării acestei activități. La fel, au fost elaborate aplicații pentru prima ediție a Quiz-ului cu tematica "Corupția și integritatea în paginile istoriei". A fost lansată prima ediție a QUIZ-ului "Pro-Integritate" on-line. La solicitarea Asociației studenților la Drept din cadrul USM a fost derulat un Quiz pentru membrii acesteia. Ulterior, a fost derulat un atelier de lucru pentru elaborarea unei aplicații a Quiz-ului "Pro-Integritate" și derulat Quiz-ul cu tinerii din cadrul Centrului de tineret raional și instituții de învățământ din raionul Nisporeni și în orașul Ungheni, cu participarea 50 elevi de la IP LT "Mihai Eminescu". În octombrie au fost elaborate și actualizate 4 aplicații pentru Quiz Pro Integritate destinat studenților de la facultatea de drept a Universității de Stat din Moldova și IPLT Onisifor Ghibu. În noiembrie a fost derulat un Quiz Pro-Integritate în cadrul Cercului Științific al Departamentului drept penal al USM, cu tema "Cadrul legislativ internațional privind prevenirea și combaterea corupției," și unul pentru instituțiile liceale din raionul Ialoveni, iar în cadrul Săptămânii Anticorupție au fost desfășurate 3 Quiz-uri: pentru studenții de la ULIM, ELSA ULIM și AIESEC;
 - a fost desfășurată activ, în comun cu voluntarii anticorupție și IGP, campania de informare și sensibilizare **"Denunță! Atitudinea Ta contează!"** care a avut loc în cadrul inspectoratelor de poliție și localitățile de amplasare a acestora. Campania a avut loc în localitățile: Strășeni, Hâncești. Orhei, în mun. Chișinău (IP Botanica, IP Buiucani, IP Centru, IP Ciocana, IP Râșcani, Direcția Poliție mun. Chișinău), IP Ialoveni, IP Criuleni, IP Anenii Noi, IP Nisporeni;
 - a fost lansat jocul **"4Integrity"**, realizat de Centru cu susținerea financiară a proiectului de asistență PNUD-Moldova și poate fi accesat pe www.4integrity.md. Jocul reprezintă un instrument educațional interactiv și creativ de conștientizare a fenomenului negativ de corupție și impactul acestuia în dezvoltarea societății. Jocul a fost mediatizat pe rețelele de socializare, inclusiv de către voluntarii anticorupție;
 - în iunie a demarat campania CNA - ANTA cu lansarea unei ședințe oficiale de lucru, având prezenți conducerea autorităților și reprezentanții companiilor de transport. Campania include și activități de sensibilizare a publicului care interacționează cu acestea. În cadrul campaniei, au avut loc activități de sensibilizare realizate în comun la sediul ANTA, Gara Nord, punct mobil de cântărire, precum și instruiți pentru agenții publici ai ANTA și reprezentanții asociațiilor transportatorilor auto;
 - campania CNA-IGC, a fost lansată oficial la IGC și a asigurat instruirea subdiviziunilor teritoriale ale instituției. În cadrul campaniei au fost oferite 9 instruiți, pentru 470 de agenți

publici. De asemenea, a fost asigurată informarea publicului cu utilizarea Centrului mobil de informare;

- în iulie, Centrul în parteneriat cu IGP a organizat și desfășurat evenimentul **„Ștafeta integrității”**. În contextul activității respective, Voluntarii anticorupție ai CNA au desfășurat o lecție de integritate pentru Mesagerii integrității ai IGP despre cultivarea și perpetuarea valorilor precum cinstea, respectul, verticalitatea și altele asociate acestora, în rândul copiilor și tinerilor, chiar de la începutul formării lor educaționale sau profesionale. La eveniment a participat și rapperul Kapushon cu piesa ”Dacă-i dat, dacă-i luat”, acesta fiind unul din promotorii integrității în societate și un partener activ la activitățile realizate de Centru. Pe finalul evenimentului Voluntarii anticorupție ai Centrului și Mesagerii integrității ai IGP au fost premiați, cei din urmă primind și diplome pentru participare și implicare activă;
- în septembrie au demarat alte campanii de informare: CNA – Primăria municipiului Chișinău, în cadrul căroră au fost asigurate 4 instruirii pentru 95 funcționari publici. Evenimentul a fost asigurat cu implicarea Centrului Mobil de informare; CNA – Ministerul Apărării, asigurate 7 instruirii pentru 505 agenți publici și cursanți ai Academiei Militare ”Alexandru cel Bun” etc.;
- un proiect nou **„Pledoarie pentru integritate”** pentru voluntari, a fost demarat urmare încheierii acordului tripartit dintre Centru, A.O. Top Toastmasters Chișinău și A.O. Institutul MEET. Activitatea a avut drept scop dezvoltarea abilităților de comunicare a acestora în public la teme privind integritatea și anticorupția. Astfel, s-au desfășurat 3 training-uri tematice: „Comunicarea verbală. Structura discursului public”; „Comunicarea nonverbală” și „Tehnici de pregătire a unei pledoarii publice”. A fost încheiat proiectul „Pledoarie pentru integritate” cu un concurs de pledoarii, desfășurat la aceeași temă. Fiecare dintre participanții la proiect a ținut un discurs public cu tema ”Anticorupție și integritate”, fiind apreciat de 5 jurați profesioniști. Cei trei câștigători au primit cadouri de preț și diplome, iar ceilalți – mențiuni de participare.

Anexa 4. Produse analitice relevante

- **Analiza strategică privind unele vulnerabilități de corupție în cadrul promovării politicii de stat privind circulația substanțelor narcotice, stupefiante și precursori pentru perioada 2018-2020**, a constatat ineficiența organizațională a Comisiei Naționale Antidrog, defecțiuni în segmentul cooperare și coordonare a activităților organelor implicate, lipsa unui mecanism și proceduri stricte de control și a transparenței în realizarea Strategiei, precum și lipsa unei finanțări distincte și raportări pe fiecare perioadă a planului. În rezultatul analizei, a fost sesizat Ministrul Afacerilor Interne, în calitate de Președinte al Comisiei Naționale Antidrog, pentru a interveni pe domeniul de competență în scopul consolidării capacităților instituțiilor de profil, în excluderea formalismului și situațiilor problematice în cadrul executării activităților de realizarea obiectivelor propuse în cadrul Strategiei naționale antidrog pentru anii 2020-2027. Totodată, analiza strategică a fost plasată pe pagina web a Centrului.
- **Analiza strategică privind amenințările de corupție în cadrul achiziției și furnizării energiei electrice în contextul liberalizării pieței energetice din Republica Moldova**, a fost inițiată conform planului de activitate al Centrului pentru anul 2021, și a avut menirea identificării amenințărilor, vulnerabilităților, riscurilor și tendințelor de corupție în cadrul achiziției și furnizării energiei electrice în contextul liberalizării pieței energetice din Republica Moldova. Analiza strategică a fost prezentată conducerii cu propunerea expedierii Direcției generale combaterea corupției, pentru utilizare în procesul de activitate a aspectelor elucidate. În context, sa recomandat cercetarea prin prisma indicatorilor privind achiziția, transportarea și distribuirea energiei electrice, care dezvoltă riscul majorării tarifului la furnizarea acestora consumatorilor casnici, precum și aspectele care generează riscurile admiterii actelor de corupție la nivelul consumatorilor noncasnici și în rândul autorităților publice la lansarea ulterioară a procedurilor de achiziții publice.
- **Analiza strategică privind sentințele adoptate de către instanțele judecătorești în anul 2020 pe cauzele penale pentru faptele de corupție și cele conexe corupției**, realizată pe baza sentințelor instanțelor de fond, publicate pe portalul național al instanțelor de judecată (www.instante.justice.md). Astfel, au fost analizate 314 acte de corupție și conexe corupției, fiind identificate unele problematice în cadrul examinării cauzelor și adoptării sentințelor. Pentru a fi redusă pedeapsa penală, a fost aplicată pedepsele sub minimul stabilit de legislația penală în rezultatul recunoașterii vinovăției de către inculpați. Totodată, s-a identificat o scădere semnificativă a aplicării față de inculpați a pedepselor cu închisoarea cu executare reală și creșterea aplicării pedepsei cu închisoare cu executare suspendată.
- **Analiza strategică privind profilul infractorului pe cazurile de corupere pasivă, corupere activă și trafic de influență din analiza sentințelor pe dosarele de corupție pe anul 2020**, a fost realizată pe baza sentințelor instanțelor de fond publicate pe portalul național al instanțelor de judecată. Din 141 de sentințe analizate, au fost identificate 259 acte de corupție și conexe corupției cu implicarea a 162 de inculpați. Ponderea inculpaților, în dependență de gen, este de 92% bărbați și 8 % femei, iar sensibilitatea față de comiterea infracțiunilor se conturează la vârsta de 35 - 45 ani. Majoritatea corupătorilor și traficanții

de influență recunosc vina și solicită examinarea cauzei în procedură simplificată. Infrațiunile de corupție sunt săvârșite cel mai des în stradă.

- **Analiza strategică privind practica organelor implicate în procesul combaterii circulației ilicite a substanțelor narcotice** a elucidat rolul și intervenția Ministerului Afacerilor Interne, practica pe cauzele penale examinate în instanța de judecată, activitatea în domeniu a Serviciului Vamal (Ministerul Finanțelor), Administrației Naționale a Penitenciarelor (Ministerul Justiției), activitatea instituțiilor subordonate Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, precum și analiza comparativă a datelor oficiale prezentate de diferite entități, precum și alte aspecte relevante. În esență, datele prezentate de entitățile implicate în lupta cu traficul ilicit de droguri se deosebesc esențial de datele oficial raportate. Mai mult, informațiile din sursele oficiale ale entităților nu coroborează între ele, generând o apreciere compromisă în privința veridicității, totodată, creând o imagine confuză asupra fenomenului drogurilor în Republica Moldova și eforturilor depuse de către autorități în combaterea acestuia.
- **Analiza strategică privind evaluarea vulnerabilităților și tendințelor în procesul implementării și realizării Proiectului de construcție a penitenciarului din Chișinău** a relevat, în rezultat, că de la lansare, în timp de peste șapte ani, nici licitația pentru desemnarea câștigătorului pentru prestarea serviciilor de construcție nu a fost realizată, iar analiza datelor disponibile a desprins acuzații privind trucarea licitației și interesul unor grupuri cointerestate prin promovarea anumitor companii. Inițial, realizarea proiectului era preconizată până la sfârșitul primului semestru al anului 2018, iar valoarea desemnată pentru realizarea acestuia era de 44,5 milioane de euro. La moment, valoarea aprobată în acest sens este majorată cu 12,3 milioane de euro (peste 20%), ajungând la suma totală de 56,8 milioane de euro, termenul fiind extins până la 31.12.2022. Valoarea totală a cheltuielilor înregistrate de către Unitate constituie 1 615 040 euro, peste 56% dintre acestea fiind orientate în scopul dezvoltării investițiilor capitale, aproximativ 42% au fost utilizate pentru remunerarea personalului, iar aproape 1,5% au fost înregistrate la categoria altor cheltuieli.
- **Analiza strategică privind amenințările și tendințele de corupție în procesul constatării și documentării încălcărilor de abatere neautorizată de la proiectele de organizare sau de folosință a terenurilor**, ocuparea ilegală a acestora (art.116 CC) a abordat practica de documentare și combatere a ocupării ilegale a terenurilor prin prisma punerii în aplicare a prevederilor art.116 Cod contravențional, fiind constatate unele aspecte și circumstanțe asociate riscurilor potențiale de corupție și conexe corupției. Cele mai relevante problematice identificate în cadrul analizei strategice au vizat aspectele contradictorii privind competențele instituțiilor publice cu atribuții în domeniu, riscul întocmirii proceselor verbale fără aplicarea măsurii asiguratorii de demolare, riscul admiterii omisiunilor de către funcționarii publici în cadrul documentării cazurilor, riscul comiterii actelor de corupție și tendința îngrijorătoare de încetare a proceselor contravenționale de către instanțele de judecată, riscul omiterii intenționate a dispunerii măsurii de demolare de către instanțele de judecată calificată ca eroare judiciară de către instanțele de apel, precum și multiple aspecte vulnerabile riscurilor de corupție sesizate în acțiunile agenților constatați.

- **Analiza strategică privind practica judiciară penală și contravențională de aplicare a amenzilor pe actele de corupție, actele conexe actelor de corupție și faptelor coruptibile** denotă că, în mare parte, instanțele judecătorești au pronunțat, în perioada 2018-2020, sentințe de condamnare (79% din cazuri), însă, cu aplicarea unor pedepse blânzi. Astfel, în 64% din cazurile de aplicare a amenzilor penale, valoarea acestora a fost sub limita minimă prevăzută de norma penală și în alte 26% - a fost aplicată valoarea minimă. Aplicarea frecventă a valorii minime este caracteristică și altor pedepse (privațiune de libertate, privarea ocupării anumitor funcții și activități) prevăzute în Codul Penal, precum și celor aplicate în baza Codului Contravențional (în 51% de cazuri au fost aplicate amenzi în cuantumul minim).
- **Analiza strategică privind vulnerabilitățile de corupție constatate în procesul formării prețurilor la medicamentele importate în Republica Moldova** a fost inițiată în baza raportului Direcției analitice și Planului de acțiuni al Centrului pentru anul 2021 (acțiunea nr.63 a activității analitice în domeniul anticorupție), aprobat prin Hotărârea Colegiului nr.1 din 29.01.2021. Urmare a analizei, s-a constatat că Piața produselor medicamentoase în Republica Moldova este dominată de un grup de companii influente, care controlează direct importul acestora, iar în asemenea circumstanțe ar putea fi menținut un mediu concurențial neloial la stabilirea prețurilor. Actuala redacție a art. 11 alin. 7 al Legii nr. 1456-XII din 25.05.1993 cu privire la activitatea farmaceutică, în circumstanțele lipsei unui sistem eficient de control, creează vulnerabilități la segmentul concurenței loiale pe piața produselor farmaceutice, oferind posibilități de import a unor produse neautorizate sub pretextul unor cazuri deosebite. Odată cu excluderea din structura AMDM a Inspectoratului Farmaceutic, funcția de analiza periodică a prețurilor pentru medicamentele prezente pe piața farmaceutică nu a fost atribuită altei instituții. Absența mecanismului eficient de control ar putea favoriza abuzuri din partea administratorilor rețelelor farmaceutice, încuraja prezentarea datelor distorsionate în activitatea entităților implicate, precum și admiterea mediului favorabil săvârșirii actelor de corupție.
- **Analiza strategică privind hotărârile de judecată adoptate, în perioada 2018 – septembrie 2021, pe cauzele contravenționale constatate și examinate de către Centrul Național Anticorupție** a fost inițiată în scopul realizării pct.1 din procesul-verbal al ședinței operative de lucru la directorul Centrului nr.16 din 20.09.2021. În proces, s-a constatat că din 125 cauze soluționate, în 42 de cazuri (34%) persoana a fost recunoscută vinovată de săvârșirea faptei contravenționale, cu aplicarea amenzii și privarea de drept. În alte 83 de cazuri (66%), instanța a decis încetarea procesului contravențional. Motivele încetării proceselor contravenționale au fost lipsa faptei contravenționale (41 de cazuri, sau 49%), expirarea termenului de prescripție (30 de cazuri, sau 36%) și recunoașterea nulă a actului în baza căruia a fost pornită cauza contravențională (12 cazuri, sau 15%). Totodată, a fost distinsă tendința de creștere a numărului proceselor contravenționale încetate din motivul lipsei faptei contravenționale, iar în perioada 2021 acestea au avut o pondere de aproximativ 50% din totalul proceselor contravenționale soluționate. În același timp, se constată o scădere a ponderii proceselor contravenționale încetate din motivul intervenirii termenului de prescripție. Analiza cuantumului amenzilor aplicate, pentru contravențiile care prevăd sancțiuni cu amendă, a identificat 28 de cazuri de aplicare a amenzii cu valoare

minimă (72%), 6 cazuri cu aplicarea valorii medii (15%) și 5 cazuri cu aplicarea valorii maxime (13%). Într-un caz a fost aplicată amendă sub limita minimă prevăzută de norma contravențională. Totodată, instanța a decis interzicerea de a ocupa o anumită funcție cu aplicarea valorilor minime (3-4 luni) în 29 de cazuri (71%), a valorilor medii (5-6 și 9 luni) în 7 cazuri (17%), iar a valorilor maxime (10 și 12 luni) în 5 cazuri (12%). Reieșind din aspectele elucidate, analiza strategică a fost expediată în adresa DGCC și Serviciului Juridic cu recomandările de rigoare.

- **Analiza strategică privind amenințările de corupție în activitatea Consiliului Național al Monumentelor Istorice** a constatat că schimbarea componenței Consiliului, din 13.01.2021, a determinat majorarea considerabilă a numărului proiectelor avizate, rata avizării solicitărilor majorându-se de la 47% la 95%. Noua componență a Consiliului nu asigură publicarea extraselor din procesele-verbale ale ședințelor, iar acțiunile în acest sens sunt limitate doar la informația generală din tabelul cu deciziile adoptate. Cu toate că Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Național al Monumentelor Istorice prevede posibilitatea legală privind remunerarea membrilor, nici unul dintre aceștia nu a înregistrat venituri salariale pe acest segment de activitate. Doar 6 membri ai Consiliului nu au avut calitatea de fondator și/sau conducător a unei entități juridice, în timp ce 20 au avut cel puțin una din aceste calități, fiind factori de decizie în cadrul a 9 de întreprinderi de stat și 18 companii private, unele activând chiar în domeniul arhitectural. Aspectele menționate, legăturile comune între membrii Consiliului și solicitanții sau beneficiarii de proiecte (8 cazuri identificate), ne consemnarea conflictelor de interese în procesele-verbale ale ședințelor, precum și altele identificate dezvoltă riscul promovării intereselor private și admiterii actelor de corupție la adoptarea deciziilor.
- **Analiza strategică privind vulnerabilitățile de corupție admise în procesul gestionării Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural** a constatat aspecte generatoare riscurilor de corupție și conexe corupției care ar permite favorizarea unor subiecți solicitanți de subvenții din FNDAMR în detrimentul altora. Subvențiile achitate unor beneficiari depășesc cuantumul solicitat inițial sau chiar și plățile autorizate. Efectuarea controalelor în teritoriu sunt admise cu câteva zile înainte decât graficul inspecțiilor aprobat prin ordinul directorului AIPA. Constatările grupului de lucru privind efectuarea inspecțiilor nu sunt sistematizate separat pentru o statistică/evidență, iar lipsa transparenței în acest sens ar permite modificări sau chiar distrugeri ale proceselor-verbale întocmite la momentul efectuării verificărilor pe teren. În privința angajaților AIPA, responsabili de efectuarea inspecțiilor, se atestă declararea veniturilor suplimentare celor din salariu, precum venituri înregistrate în calitate de donații, transferuri sau cumătrii. Unii angajați au participat la un număr mai mare de verificări, iar acest fapt ar consolida ipoteza admiterii intervențiilor necorespunzătoare din partea producătorilor agricoli, sau chiar admiterea actelor de corupție. Printre angajații AIPA se regăsesc și proprietari de terenuri agricole, iar unii dintre aceștia înregistrează chiar și peste 80 de astfel de terenuri.
- **Analiza strategică privind percepția corupției în societatea Republicii Moldova, prin prisma impactului mijloacelor de informare în masă** (cu caracter permanent) a monitorizat 61 de surse de informații (presa electronică) prin intermediul cărora au fost publicate 262 677 de știri pe diverse tematici, care a contribuit la identificarea,

sistematizarea și analizarea a 2.817 de articole ce vizează flagelul corupției. Din totalul știrilor analizate, 1.816 știri (61%) s-au referit la detalii a documentărilor (în special de ordin penal) faptelor ce corupție, ceea ce demonstrează interesul portalurilor de știri asupra acestor cazuri, care în mare parte sunt preluate din comunicatele de presă a Centrului Național Anticorupție. A fost evidențiată tendința creșterii volumului de informație ce vizează actele de corupție în perioada campaniilor electorale, făcându-și apariția învinuirile concurenților electorali în adresa deputaților. Traficul de influență, coruperea pasivă și abuzul de putere, au constituit o mare parte din subiectele știrilor analizate, care reprezintă un raport de 61,6% din faptele reflectate în articolele selectate. În scopul stabilirii unui feedback din partea societății în privința activității Centrului, au fost evaluate reacțiile la 452 de postări publicate, în anul 2021, pe pagina facebook a CNA, dintre care, aproximativ 1/4 din numărul comentariilor scrise au avut un impact negativ pentru instituție. Postările ce conțin informații despre careva merite, decorări (cu excepția celor sportive) ale angajaților centrului, se ciocnesc cu critici din partea internauților. Publicarea secvențelor video care probează comiterea infracțiunilor documentate de CNA, se bucură de cel mai mare interes, având un impact benefic pentru imaginea instituției. Publicarea măsurilor de sensibilizare a societății, cu participarea tinerilor voluntari anticorupției ai CNA, înregistrează doar reacții și comentarii pozitive. (4 rapoarte de caz, care au fost expediate DGCC)

- **Analiza strategică privind tendințele de corupție în procesul autorizării, construirii și înregistrării bunurilor imobile în mun. Chișinău, Bălți și Cahul** (cu caracter permanent) a constatat că toate etapele procesului construcțiilor sunt afectate de riscul admiterii actelor de corupție, de la planificarea (defectuoasă) a construcțiilor prin nerespectarea regimului urbanistic și normelor impuse, (compromiterea) eliberării actelor permissive (certIFICATE de urbanism și autorizații de construcție), monitorizarea ineficientă a efectuării construcțiilor sau neîntreprinderea măsurilor necesare în acest sens, iar în final, admiterea dării în exploatare a construcțiilor neautorizate și înregistrarea acestora în registrul bunurilor imobile. În consecință, majoritatea bunurilor construite cu abateri de la prevederile legale, sau chiar construite ilegal, fără o planificare strategică, care pun în pericol securitatea cetățenilor și contribuie la dezvoltarea neuniformă, incomodă și neatractivă a localităților, reușesc să fie legalizate, date în exploatare și înregistrate în registrul bunurilor imobile. În recomandările studiului, s-a propus sesizarea administrațiilor publice locale în vederea ajustării Planurilor Urbanistice Generale și respectarea cu strictețe a acestora, Ministerului Justiției în scopul impulsionării procesului aprobării regulamentului de demolare și Agenției Servicii Publice în vederea inițierii modificării legislației și neadmiterea înregistrării bunurilor imobile construite ilegal sau cu abateri de prevederile legale.
- **Analiza strategică privind amenințările și tendințele de corupție în procesul achizițiilor publice** (cu caracter permanent) a fost elaborată în scopul identificării problematicilor și vulnerabilităților de corupție pe parcursul desfășurării procedurilor de achiziție publică demarate prin sistemul MTender. În măsura deficiențelor constatate, în cadrul procedurilor de achiziție s-au conturat mai multe problematici, inclusiv: lipsa criteriilor de transparență la etapa planificării achizițiilor publice; probleme la etapa

elaborării documentației de atribuire; ne-asigurarea eficienței achiziției (sunt achiziționate automobile de lux); pasivitatea operatorilor economici; divizarea pe loturi; retragerea ne-motivată a contestațiilor; concentrarea unor tipuri de achiziții în jurul unui cerc restrâns de agenți economici; divizarea achizițiilor în scopul aplicării procedurilor de achiziție de mică valoare, fapt ce nu asigură o transparență în acest proces și promovează interese personale a conducătorilor autorităților contractante; cadru legal ne-actualizat (în special regulamentul privind achizițiile publice de valoare mică) etc.